

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Jncipit vtilissim[us] tractat[us] q[ui] intitulator
horologiu[m] eterne sapi[enti]e**

Seuse, Heinrich

Allosti, 1486

Jncipit liber secu[n]dus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30857

tua efficacit' p'sensisti: ac sanguinis eius aspgine rubricata fuisti
Etq; sola fidelitatē p'fectā vsq; in finez seruasti: ⁊ magno cū do
lore a tumulto filij tui sepata fuisti: tibi hec oīa cōpassiōis vulne
ra p' singulari grā ad memoriā reuoco vgo pia. Et sic nūc q̄q; af
fectu deuoto inē cordis mei brachia o mat' venerāda te excipio
⁊ cōpassiōis te lacrimas associās: p' portā ciuitatis q̄ndā birlin
ad domū reduco: p' teritoꝝ gestoꝝ sub exēplo. Sic o mat' grē: in
extreme hore examine aīa mea: ⁊ cūctoꝝ et'ne sapie discipuloꝝ
de corpis ergastulo exeuntiū: a te suscipiant: ⁊ ad illā celestem
hierusalē cū gaudio p'ducant. Amen.

Explicit liber primus.

Incipit tabula huius secundi libri.

51. **D**E diuersitate admirāda doctrinarū atq; discipuloꝝ. **D**e
sciētia vtilissima homini mortali q̄ ē scir' mori. **F**ormu
50. la cōpendiosa vite spūalis. **Q**ualit' xp̄us in sacramēto eucaris
tie sit deuote recipiendus. **Q**uomō et'na sapia sit ex toto corde
⁊ ex tota aīa iugit' omni tpe laudāda. **I**nformatio qualit' pre
missa sint trabēda ad sermones ⁊ collatiōes. **Q**ualit' multi fi
72. deles possunt sapiām diuinā despōsare: ⁊ quō p' quotidiana q̄
74. dam exercicia debeāt se continue in eiusdem amore renouare.
79. **F**ructus multiplex diue bñdictionis quē discipuli sapie p'me
rent' accipere ex eius despōsatione.

Explicit tabula.

Incipit liber secūdus. De diuersitate admirāda dactrinaz
atq; discipuloꝝ.

Sapientia oīm antiquoꝝ
exquirebat quidā auidus sapie discipulus: ⁊ narra
tionē viroꝝ nominatoꝝ iuestigabat: versucias pa
bolarū scire cupiebat: ⁊ occulta puerbioꝝ exq̄rebat
Cor suū tradidit ad vigilandū diluculo ad dñm q̄
fecit illū: supplicās vt ip̄m de hac vita migrare nō
fineret. anteq̄ ad cognitionē vere ⁊ sūme phie pueniret. Interī
vero dū d studio ad studiū pgeret: ⁊ vndiq; hoc qd̄ sitiebat aui
de q̄reret: nec vsq; idipm qd̄ q̄rebat s; eius imaginē inueniret.
Quadā vice videre sibi videbat q̄li q̄ndā sperā aurea mira am
plitudie diffusaz: ⁊ pulcritudie gēmarū p̄ornatā: vbi cunctarū

51
artiū z sciētiarū magistri z scolares inumeri degebāt. In spera
aūt predcā due māñones disticte fabricate crāt: z qlibet harum
suos doctores z discipulos hēbat. Prima q̄ ē inferior: videlicet
liberaliū artiū z mechanicarū: ac phoz diuersorū inumerā ml-
titudinē cōtinebat. Ibi astrologi ī astrolubio suo ludebāt. Phi-
fici naturas rerū subtilit̄ cōsiderabāt. Geometrici cū dimēsiōib⁹
suis se occupabāt. Musici certas vocū pportiones dabāt: z qlibz
facultas ea q̄ ad se ptinebāt tractabāt. Ad medicorū erat medi-
ci tractabāt: fabzilia fabri. Verū hy oēs q̄si velamē sup faciem
hīe videbant: z cū estu vehemētissimo laborarēt: dulci quodaz
poculo recreabant qd̄ tñ sitim ad plenū nō extigebat: sz aridi-
tatē generās sitire magis ac magis faciebat. In q̄bus scolis dū
predcūs discipulus paululū substitisset: gustato huiusmōi pocu-
lo nausēā hīe cepit: quā ob causaz has resignās ad secūdā māñ-
onē accessit. Erat aūt māñio illa pulcra valde: z mira varietate
picturarū decorata. Stās igit̄ añ ostiū talē repperit ibidē super
scriptionē. *Hec ē scola theologice vitatis: vbi magistra eterna
sapia: doctrina vitas: finis etna felicitas.* Quib⁹ plectis festināt
accurrit: z scolas itrauit: cupiēs totis viscerib⁹ hui⁹ scole discipu-
lus eē: p quā sperabat se ad finē desideratū pueire. *Fuerit in hac
scola tres studētū ordies atq; doctoz.* Quidā in fra ppe ianuaz
sedebāt gustu carētes: z vultū ad exteriora ouersū hītes. In or-
eoz mellea q̄q; vba ab ore sapie pcedētia in liquorē felleū ouer-
tebāt: ex q̄ potu iebriati: spū quodā iflatorio discēdi videbant:
ita vt statim in supbiā se erigerēt: regū animos iduerēt: platuras
z gradus diuersos ābirent: ac p motiōes q̄rerēt z ī magnis z in
mirabilib⁹ sup se ābularēt. Speculatiōi scibiliū solū intēdebant
affcū vō frigidissimi remanebāt. Ex ore eoz q̄si farina subtilissi-
ma pcedebat: z s̄btilia terebāt. Vox eoz q̄si es sonans: aut cym-
balū tymniēs: aures hoīm vberabat: sz ad cor minime puenit.
Corā oculis eoz velut nigri ethiopes demones ludentes salta-
bāt: z eis cathedras honoris crebri⁹ pponebāt. Quibusdā aurū
z argētū z latas possesiōes oñdebāt. Quibusdā vō lōga z colo-
rifera pallia iduebāt: z almucia d̄licata capiti eoz supponētes
pcedere eos ḡdu ābiciofo faciebāt. Qui obducto supcilio atto-
nitos hītes oculos: caput mouētes: ac digitos extēdētes: sapiē-
tiā suā cūctis trāseūtib⁹: buccis crepātib⁹ oñtare ābiebāt. Sicq;
sapiam studētes: z isipientē viuētes: ab īmicis callide deludebā-
tur. Eratq; oīm istoz vn⁹ labor z intētio ascēdere z appere. Nā
ob hāc cām solūmodo ī studio laborabāt: vt postmōz maiores

folio 40. 59.

et est ordinis
quodammodo

libertates ad pagendū corpis curā in desiderijs assc̄q̄ possent: et facultatē faciēdi q̄ vellēt sine cōtradictione haberēt. Leonē q̄ppe rugientē q̄s audeat puocare: Rem mirandā discipulus in hac māssione aduertit et risu dignā. Nā celit̄ delapsa q̄si pila argentea in eos currebat: q̄ ex sua pulcritudinē et p̄ciositate oim in se aspectū puocabat: q̄ ab oibus amabat et desiderabat: q̄ ip̄a se habētib⁹ glām et honorē p̄stabat. Hęc dū quidā in ceteros et super ceteros doctor egregi⁹ in manu haberet. et ex hoc p̄ totū mūdū sonaret: eiusq̄ doctrina singularit̄ sic rosa sine spina: et sic sol absq̄ nube p̄clarissime rutilaret. Multi ḡ vidētes et iudētes: sibi pilā de manu auferre modis q̄bus poterāt attēptabāt: et nūc sagittas acutas: nūc lapides duos iaciētes nihil p̄ficiēbāt. Sed mirū in modū in seip̄is affligēbāt: et p̄p̄rijs sagittis p̄cuciebāt. Hęc pila dū in eos curreret: studebāt h̄ q̄ aderāt nō tam ip̄az cōprehēdere: q̄ p̄ posse eā de manu alteri⁹ p̄cutere et rape: et ostēdere q̄ ali⁹ ip̄am nō hēret: eāq̄ nō tā explicabāt q̄ q̄busdā impli cationib⁹ iuoluebāt. Quēstq̄ in eos p̄chpudor mirabiles cōtentiones: clamores: et cōtrarietates de hac pila. Hoc autē tediū magnū ac displicentiā in aīo multoz audiētū generabat. Nam p̄ hoc nō tam p̄ficiēbāt: q̄ gymnasio vel spectaculo vano in se se dolebāt. Quidā autē in eos sic circa pugnas v̄boz languentes et se mutuo iuadētes: ac tanq̄ gallos cōpugnātes deridebāt. Cūq̄ discipulus a circūstātib⁹ q̄reret: q̄d nā hoc mirabile eēt. Respōsus ē a quodā q̄ h̄ pila argētea signaret vitatē sacre scripturū lucidā sonorā et icorruptibilē. Subditq̄ h̄ vitas a modernis q̄busdā nō tā studiose q̄rit q̄ ip̄ugnat: dū qlibet p̄ ip̄a adipiscēda nō laborare videt: s̄ totis virib⁹ pbare cōtēdit q̄ quis ali⁹ ip̄am vitatē neq̄q̄ habeat: et ex h̄ seip̄m p̄ferre: et aliū sup̄inere intēdit: et p̄ide fiūt ip̄obatiōes replicatiōes ac opinionū nouitates mirabiles: q̄ magis in admirationē ducūt: q̄m vtilitati p̄ficiāt audiētū. Nepe vitatē quā referare auditorib⁹ debuerāt: q̄busdā intētiōibus et vocabuloz nouitatib⁹ ignotis velāt: et p̄p̄t̄ oñtationē vanā ip̄am plerūq̄ reddūt vitatē obscurā. Quēst̄ p̄terea ex ip̄is nōnulli q̄ repere docere volebāt: q̄d nō ope s̄ meditatione didicerant: eozūq̄ doctrina non ex vita atq̄ exerciciozū frequentia sed ex affirmatione processit sola. Nam libros sanctorū patruz qui olim vigēte religione: et florēte deuotione: in visu erāt sicut collationes patruz: et similia deuotiōis germina. vbi deuotionis fundamēta et sp̄ualis sc̄ia et totius p̄fectiōis continet̄ sūma. que hoīem ad compunctionē et sup̄ius recognitionē: et deuotiōis

lib. 7. patrum
antiquorum
59.

pdite restaurationē: ad diuinū trabunt feruorē: spernentes: ad
 ea scripta q̄ abitioni deseruiūt vel questiōi cōuertebāt. **Q**z si p̄
 missa īspiciebāt: nō p̄pter nouā deuotiōis grām adq̄renda: sed
 prop̄t meliorē cōsecutionē finis ab ip̄is intēti hoc faciebāt. **S**e
 ip̄os nāq; inaniē exaltare: vel pascere p̄ncipaliē cupiētes: hūma
 nā intēdebāt retributionē: z sic p̄dolor de seip̄is desperantes:
 vel p̄ximos plus q̄ seip̄os diligētes: aut certe sup̄iores se p̄tib⁹
 estimātes: deuotiōis studia nō curabāt. **L**ibros nāq; huiusmōi
 purissimā deuotionez cōtinētes p̄miserūt ex negligētia vetusta
 te cōsumi: sola sermonū volumina: z siq̄ sūt talia q̄ p̄pria īplent
 marsubia studiosē reuoluētes z sibi p̄ciosē cōpantes sub specie
 pietatis: miseri seip̄os neglexerūt. **E**t tñ velut ficus fatua: q̄ fo
 lys quidē abundat: fructu autē caret: modicū in pplō fructū dēde
 rūt: q̄ppe hoīes v̄boz folys abūdantes: fructu d̄uotiōis steriles
 remāserūt. **Q**uidā autē ex eodē p̄mo discipuloz numero: cū p̄la
 tiones intētas cōseq̄bant: exīde honestatē q̄ndā vite ac moruz
 cōdignā aī oculos hoīm: q̄si quoddāz sanctū sclare apocrisādo
 induebāt: v̄tutē autē eius abnegabāt. **N**ā pacē p̄pria q̄rentes: pa
 cē autē salutē aīarū dissimulātes: nimis remisse z negligentē ege
 rūt. **A**micos sibi cōsentiētes attrahēbāt: z plus iusto fouebant:
 p̄ quoz fautoriā regnū stabilire p̄sumebāt in euū: q̄ amore p̄po
 excecati nō videbāt vermē q̄ īteriora vite sp̄ūalis corrodit. **S**z
 solūmodo solliciti erāt qualif de foris sibi parif ac subdit] suis
 q̄ndā honestā vitā ad salutē p̄cise sufficientē: viuificatorio autē
 sp̄ū deit̄us carentē cōpingere possent. **H**y quidā idola ī via po
 sita destruxerūt: yerūtāmē excelsa nō abstulerunt. **N**am z si qd
 forte corrigendū erat ex quo sibi periculū quoddāz euenire v̄t
 etiā displicentiā icurrere timebāt: nec tñ dissimulādo cōueniēte
 trāsire poterāt: in p̄sona hec p̄pria facere recusantes: vicarios d̄
 reliquerūt: z ea q̄ ip̄i velut gygātes sub digito destruere poterāt
 q̄busdā pigmeis faciēda cōmiserūt. **V**idētes autē hy negocium
 supra v̄tutē sibi īpositū p̄transierūt: z aut nō aut min⁹ q̄ oportu
 it fecerūt. **S**ane rectores p̄dicti: cū lapsū tam nōbilē in subditis
 viderūt: hec emēdare sine labore p̄prio cupientes: p̄cepta multi
 plicabāt: ordinatiōes cōgeminabant: z magna eis onera z ipoz
 tabilia iponebāt: ip̄i autē digito suo ea leuare noluerūt. **S**ubditi
 autē ex hoc magis idurati z īuoluntarij effecti: culpā suā in eoz
 rectorū negligētijs retorq̄bant. **N**ā p̄dicti nō erāt p̄mi qui ad
 hostes p̄strādos trāsiretarēt: z p̄mi in acie pugnaret: s; ea q̄ ho
 noris erāt vel v̄tilitatis seu cōmodi tēporalis sibi v̄surpabant.

Sermone lib.
 40. 35.
 15.

4. 10.

Non attendentes quasi impossibile est: homines deuotos solis reduci vobis: sed magis opibus bonis et viuis exemplis. Si enim reiecto potest aduentu: et sumptuosa expensa quam faciebant ipsi quam ceteros emendare volebant: simpliciter et humiliter se habuissent: et vobis ac exemplis ad omnia ad quam ceteros artium volebant ipsi se primo didicissent: utique multum profecissent. Sed quia multa dicere et pauca facere continebantur quasi serpentem cum cauda lubrica apprehendebant: et non solum non proficiebant: sed quotidie in deterius se labi videbant. Et hi omnes predicti de primo ordine studentium secunde mansionis erant. Porro hi qui de secundo ordine erant in statu proprio persistere videbantur. Tercium autem prope magistrum confederant: et aquam sapientie salutaris ex ore eius bibentes inebriabantur intus: ut seipos et omnium aliorum obliuiscerentur et corde et animo: oculis ac facie sursum tenderent: et quodammodo in abyssum diuine speculationis ac dulcedinis immergi et absorpti ad diuinam contemplanda rapentur. Vnde quasi celum stellatum in hoc mundo fulgebant: et velut ardens facula sursum tendens in se ardebat: et proximos quosque in dei amore accendebat. Tales quoque ad prelatos et regimina assumpti erant utilissimi: nam et gratia diuina atque industria humana erant miro modo perditis. **Quia autem discipulus hec diligentissime considerasset: admiratione maxima tenebat quod nam hoc esset: et maxime de hoc quod de eadem uitate tanta deformitas in diuersis discipulis nascebat: intellexitque quasi uocem dicentem sibi.** Tres ordines quos uidisti: tres modi sunt studendi atque docendi sacra scriptura. **Primum** modus est carnalis: quem habent hi in quibus abundat littera sine spiritu: qui quanto plus litterati: tanto plus superbia inflati: atque nocui sibi et alijs esse noscunt: qui non dei laudem: uel suam et aliorum edificationem: sed suam promotionem querunt. **Secundus** modus est animalis: qui est in his qui simplici quidem oculo in actu scolastico ea que ad salutem necessaria sunt querunt: ueruntamen opera superogationis facere et carismata emulari meliora usqueque negligunt. **Tercium** uero qui est spiritualis: est eorum qui in toto cordis affectu ad ea que perfectionis sunt se uiribus omnibus extendunt: studio se operam dantes: ut sicut intellectus eorum scientia: et sic affectus eorum diuina sapientia repleatur. Et sicut proficiunt in cognitione ueri: sic et in amore summi boni quam gustant et uident quod suauis est dominus: qui se et alios per sacra scriptura ad debitum finem dirigunt: et nihilominus iterius spiritu domini agunt. **Igitur** discipulus alijs obmissis cupiebat cum his mansionibus habere: et se totum conferre ad studium illius uere et summe philosophie.

De scientia utilissima homini mortali que est scire mori.

Quem omnes homines natura scire

desiderāt. **O** summa et eīna sapiā: et in te vniuersali pncipe et na-
ture auctore ad quē nobis sermo oēs thesauri sapiē et sciē sint ab-
scōditi: hisq; oīm artifex: oēm habēs sciam: oīa pspiciens. Hinc
auido cordis desiderio peto: vt thesaurū sapiē tue mihi aperias
scientiāq; scōz et de rebus magnis istruas: vt et materias q̄q; s̄b
tilissimas ac profundissimas nūc ptractādas in mediū pponas

Sapientia respōdet. **F**ili mi noli altū sapere: s; time
audi me et docebo vtilia: tribuaz tibi do-
nū electū: doctrina mea ipa erit vita mea. **I**git̄ exordiū discipli-
ne salutaris a timore dñi ichoātes: q̄ iniciū ē sapiē docebo hic
te p ordinē. **P**rimo qualif moriendū sit. **P**ōstea qualif viuēdū
Deinde qlif me debeas sacramentalif recipere: et demū quō pura

me mte debeas in **D**iscipulus. **H**oc ē dñe mi qd
giē laudare. **C**ui sp optauī: et votis
oib; q̄siui. **O** si scirē has artes vtilissimas: videlic; felicif mori:
et bene viuere: te affectuose recipere: ac deuote laudare: quid ā
plus vellem requirere. **S**ed q̄so dic mihi ad qd pdest h̄ doctrina
moriēdi: cū mors nō habitus s; puatio eē cognoscit. **A**d hec

Sapientia. **M**ultū p omnē modū sapiā vtilissima:
et cūctis artib; pferēda ē hec scia. scire vi-
delicet mori. **S**cire quidē se eē mortale: oib; cōe est: cū nemo sit
q̄ sp viuet: vel q̄ hui; rei fiduciā habeat: s; paucissimos iuenies
q̄ scire mori sciāt: qz h̄ donū dei pmaximū ē. **S**cire nāq; mori: ē
paratū h̄e cor et aiām omni tpe ad supna: vt quicunq; mors ve-
niat: paratū eū iueniat: vt absq; omni retractiōe eā recipiat: q̄si
q̄ focj sui dilecti aduentū desideratū expectabat. **S**ed pchdolor
ī nōnullis religiosis: sic et in seculi hoibus vanis: valde multos
iuenies q̄ mortē hāc tm̄ abhorēt vt vix eius memoriaz admit-
tere velint: discedere ab h̄ mūdo nolūt: qz scire mori nondum
didicerūt. **I**n vaniloq̄is iocis et scurrilitatib; ac ceteris similib;
supuacuis reb; multū de tpe suo expendūt: et iō cum ex templo
mors supuenerit: qz male paratos iuenit: miserā aiām de corpe
rapit et ad gehēnā deducit: sic et q̄ndaz tibi q̄q; frequētī frenū ī
posuerat: et te secū abducef volebat si man; miserationū dñi nō
obstitisset. **T**u aut̄ nūc vacua vacuis relinquis: et doctrine mee
intēdas: que tibi magis pderit q̄ aurū electis: et pre libris oīm
phoz. **E**t vt ardētī te mea hec doctrina moneat: et ī corde tuo
sp fixa pmaneat: iō sub exēplo sensibili doctrine h̄ tibi tradam
misteriū: quod tibi valde pderit ad salutis iniciū: et ad cūctarū
vtutū pficiet stabile fundamētū. **V**ide ḡ nūc similitudinē hoīs

1. 2.
3. 4.

2. 3. 4.

Scire mori quid.

moziētis: z tecū **Discipulus.** **Hec** audiēs: cepit se
piter loquentis **Discipulus.** **Ō**mino ab exteriorib⁹
omnib⁹ colligere: z in seipo silitudinē ppositā diligētissime cōfi
derare. **E**rat aut̄ añ eū silitudo iuuenis pulcerrimi: q̄ morte pre
uētus: i primo migraturus erat: z de salute aie sue nihil dispo
suerat: q̄ huiusmōi voce miserabili clamabat. **C**ircūdederūt me
gemitus mortis: dolores inferni circūdederūt me. **D**eu me de⁹
et̄ne: ad qd̄ in hūc mūdū nascebar: **M**ā ex ytero nat⁹ cur n̄ stati
pery: **E**n p̄cipiū vite mee fuit cū fletu z dolore: nunc aut̄ finis
z exit⁹ meus extāt cum miserabili plāctu z merore. **O** mors q̄
amara ē memoria tua cordi iocūdo z in delicys nutrito: horri
bilis p̄ntia tua ei q̄ z etate iuuenis z roboze fortis: z q̄ potitur
succesib⁹ p̄speris. **O** q̄ parū credidissē: q̄ tā cito mozi debu
issē. **S**ed nūc o mors misera: repēte q̄si ex insidys erūpens: ir
ruisti sup̄ me: cōprehēdisti atq; mille funib⁹ ligasti: et i viculis
ferreis tecū trabis: sicut trabi solet dānat⁹ ad suppliciū mortis:
nūc p̄ dolore cōp̄lofis manib⁹ rugitū enitto: cupiens mortem
effugere: z nō ē locus diffugiēdi: z circūspicio ad oēm plagā: et
defecit cōsolator: z adiutor. **S**ixum ē: mutari nō pōt: vocē mor
tis horribilē audio intonantē atq; dicentē: filius mortis es tu:
nec opes: nec ratio: nec cognati: nec amici valebūt te liberaf̄ de
manu mea: finis venit: venit finis: decretū est: oportet impleri.
O mi de⁹ oportet me iā mozi: **N**on pōt bec sn̄ia mutari: debeo
iam cito de hoc iundo recedere. **O** mortis imensa crudelitas: o
īpietas z idignatio miserāda: parce q̄so: parce iuuetuti: p̄ce non
dū mature etati: nō sic crudelit̄ agas: nec me subtrahas ab hac
luce tam **Discipulus.** **Hec** audiēs. cōuersus ad eū
iprouise. **Discipulus.** dixit. **A**mice verba tua non
mibi vident̄ sapere disciplinā. **N**escis qz equū ē iudiciū mort̄.
p̄sonā nō accipit nec alicui p̄cit: sed se eq̄lit̄ oib⁹ cōdiuidit: nec
iuuenis aut senis miserēf̄. **I**gnorat nobiles: p̄tētes nō verēf̄.
diuītē yt pauperē silr̄ p̄dit q̄nimo plures añ p̄fectā cōpletionē
annozū suozū de medio sublati s̄t. **A**n putabas q̄ tibi soli mors
parcere deberet: z tabernaculū tuū fictile ingredi nō auderet: z
p̄phete mortui sūt. **R**espōdens ḡ silitudo mortis dixit. **V**ere
cōsolator onerosus es tu: nec v̄ba mea sonāt ip̄udentiā. **S**z hy
poti⁹ insipiētibus filēs cēsēdi s̄t: q̄ impie vsq; ad mortē vixēf̄
z q̄ digna s̄t morte egerūt: nec tñ mortē timēt vicinā. **T**eci sunt
z iumētis insipiētibus filēs: nouissima sua: z q̄ post mortē vētu
ra sūt nō p̄uidētes. **N**ō d̄fleo iudiciū mort̄. sed fleo dāna idispo

Equus iudicium
mortis

Imperium
insipientium

74
fite mortis: nō ploro q̄ hinc exiturus sum: sed plango ⁊ lugeo
damna dierū: q̄ inutilē ⁊ sine ōni fructu p̄trāsierūt: q̄lit̄ vixi: Er
raui a via veritatis: ⁊ iusticie lumē nō luxit mihi: ⁊ sol itelligē
tie nō ē ort⁹ mihi: lassat⁹ sū i via iniq̄tatis ⁊ pditiōis: ⁊ ābulau
vias difficiles: viā aut̄ dñi ignorauī. Deu qd̄ mihi p̄fuit supbia:
aut qd̄ diuiciarum iactātia cōtulit mihi: trāsierūt oīa illa tanq̄
ymbra p̄teriens: ⁊ tanq̄ nūcius cito p̄currens: ⁊ tanq̄ nauis q̄
p̄transit fluctuātē aquā: cui⁹ cū p̄teryt nō ē vestigiū iuenīr neq̄
semitā carine illi⁹ in fluctib⁹. Aut quis que trāsuolat: ⁊ post hoc
nullū signū iuenīr in aere: aut argumētū itineris illi⁹: sed tantū
sonus alarū vberās leuē ventū: ⁊ scindēs p̄ vim itineris aere:
cōmotis alis trāsuolabit: ⁊ p̄ h̄ nullū signū iuenīr itineris illi⁹.
aut̄ tāq̄ sagitta emissa i locū destinatū: diuisus aer i se reclusus
ē cōtinuo vt ignoret trāsitus illi⁹. Sic ⁊ ego nat⁹ cōtinuo desini
eē: ⁊ vtutis qd̄ signū nullū valui ostēdere: In malignitate aut̄
ppria cōsumptus sum. Spes mea tanq̄ lanugo q̄ a v̄eto rapit̄
⁊ tanq̄ spuma ḡcilis q̄ a p̄cella dispergit̄: ⁊ tanq̄ fumus qui a
vento diffusus ē: ⁊ tanq̄ memoria hospitis vni⁹ diei p̄tercūtis.
Et ideo sermo me⁹ nūc in amaritudine ē: ⁊ v̄ba mea plena sunt
dolore: p̄pterea factū ē mestū cor meū: ideo tenebrati s̄t oculi
mei. Quis mihi det vt sim iuxta dies antiquos: q̄n̄ stola fortitu
dinis ⁊ decoris idut⁹ erā: ⁊ annos plurimos añ me habebaz: vt
p̄cognoscere possem mala q̄ irruerūt sup me hac hora. Non cu
rabā t̄pis p̄ciositatē imensam: s̄z datis flatib⁹ nauī: ⁊ freno cōcu
piscētie laxato: dies in vanitate deducebā: p̄ciositatē vero eius
nō attēdebā. S̄z me q̄si onagrū liberū natū putabā: nūc autē sic
piscēs capiunt̄ bamo: ⁊ sic aues cōprehēdunt̄ laq̄o: sic capt⁹ suz
in t̄pe malo: qd̄ mihi extēplo supuenit. Temp⁹ p̄teryt: dilapsū
ē: reuocari a nullo hoīm potest. Nō fuit hora tā breuis in q̄ nō
spūalia lucra suo valore incōpabiliē oīa frena excedētia cōpare
potuissem: heu me miserū. Ideo nūc stillat p̄re dolore ocul⁹ me⁹
⁊ palpebre fluūt aquis: qz reuocare qd̄ p̄teryt nō possum. O mi
deus q̄re neglexi: q̄re tardauī: q̄zobzē dissimulaui: cur tot ḡtio
sos dies longissimis ⁊ vanissimis locutiōibus expēdi: ⁊ meip̄z
int̄n̄ neglexi: O cordis mei gemit⁹ inenarrabilis: q̄re studui vai
tati: ⁊ q̄re nō tota vita mea didici mori: Eya vos oēs q̄ adestis
qui meā miserā videtis: q̄ flore iuuet̄tis adhuc gaudetis: ⁊ q̄
adhuc tēpus aptū habetis: me miserū respicite: measq̄ miseriaf
cōsiderate: ⁊ in meo piculo damnū v̄m declinate: flore iuuet̄
tis v̄e cū deo expēdite: tēpus sacris actiōibus occupate. ne filia

faciētes similia patiamini. Deu grata iuuētus: qualif te pdidi?
Deus etne tibi cōquero: miseriā quā patior: vba icrepatiōis
iuuētus lasciuēs odiuit: docētib⁹ me nolui adq̄scer: pie admo
nētibus iclinare aurē neglexi: detestat⁹ sum disciplinā z icrepa
tionib⁹ nō adq̄cui cor meū. **A**b mi de⁹ in foueā pfundā cecidi:
laqueū mortis icurri. **M**elius mihi erat si nat⁹ nō fuissēm: vel ī
vtero m̄ris peryssem: q̄z q̄ tēpus mihi ad penitētiā cōcessuz tā
inutilif expēdi: z ipo in supbia abusus fui. **R**espondens autē
Discipulus ^{dixit.} Ecce oēs morimur z q̄si aqua di
labimur in trā: q̄ nō ruertet. nec vult
deus perire aiām: s̄z retractat cogitās ne penit⁹ pereat q̄ abiect⁹
ē. Audi ergo vocē meā: z age penitentiā de trāfactis: z cōuerte
re ad dñm deū tuū: qz benign⁹ z misericors ē: z si finis erit bo
nus sufficit ad salutē. **A**d hec similitudo pdcā respōdit. **Q**uis
ē hic sermo quē loq̄ris: debeo penitere: debeo me ouertere: nō
ne vides angustias mortis me premētes? **E**cce timore z horro
re mortis alligat⁹ sū: z anxietatibus nimys mens mea premif.
vt qd agendū sit penitus nō videā. **S**z quēadmodū pdix cū sub
vnguibus accipitis mox discerpēda cōprimif: pre angustia mō
tis quodāmodo exanimis reddit. **S**ic oīs sensus a me recessit:
nil cogitās nisi hoc: si quo modo euadere possem mortis discri
men qd tñ euadere neq̄o. **M**ortis iperiu⁹ me p̄mit: z separatio
amara me ledit: beccine sepat me amara mors. **O**felix peniten
tia z cōuersio matura: qz secura: q̄ aut tarde p̄ntē se cōmittit: du
bius z icert⁹ erit: qz nescit vtrū vere an fice peniteat. **U**e mihi
qz tam diu vitā meā corrigere distuli: qz tā diu salutē meā retar
davi. **O** longa nimis ptractio emēdatiōis mee: q̄lif me neglex
isti: ppositū bonū sine ichoatiōe: volūtas sine opatione: pmissa
bona sine executiōe pdiderūt me. **O** cras cras q̄z longā restē se
cisti: z in baratrū mortis me pcrastinādo p̄traxisti. decepisti me
z decept⁹ sū. **N**ōne hec miseria supat oēm miseriā huius mūdi:
nōne sup his merito affligit⁹ cor meū: z sauciabit⁹ aiā mea: **E**n
oēs dies mei p̄trāsierūt: triginta anni etatis mee dilapsi z pditi
sunt: z miserabilif perierūt: trāsierūt tam negligent⁹: qz nescio si
vnq̄z diem ex oibus his expēdi in volūtate dei: in exercitio cūc
tarū vtutū tam laudabilif z p̄fecte: sic forte potuissēm z debuissēm
sem. **U**el si vnq̄z placitū famulatū exhibui cōditori meo tā gra
tū z acceptū: sicut status me⁹ req̄rebat. **D**eu me p̄chdolor: hoc ē
ergo vñ vulnerant⁹ oīa iteriora mea. **A**b deus etne q̄z verecun
de corā te z scis oibus ad iudiciū stabo: cū reddere rationez de

Penitentia.
Lm
z Sera.

Simil.

o ya non plures
gradus

trāfactis cōmissis z omissis cogor. Et qđ ad huc dicā: in primo
ē tribulatio mea vt de hoc mūdo recedā. Attēdite ad me queso
nūc diligēf. Ecce in hac hora magis gauderē de breui oratiun
cula: puta salutatiōe angelica deuote p me dicta: q̄ super milia
auri z argēti. **O** mi deus q̄nta bona neglexi: q̄ male accidit mi
hi qđ hec nō puidi: q̄ bene puidere potui. Quot horas nūq̄ re
dituras pdidi: q̄ modica scā z negocia iutilia tractās: tā multa
z p̄ciosa neglexi. **N**egocys nō necessariys me iplicauī: z necessa
ria dimisi: adiutorio alioz plus q̄ necesse fuit vel mihi expedie
bat intēdebā: z meipm negligebā: eoz manib⁹ me cōmisi: z me
ipm pfecte iuuare neglexi. Vere nūc cognoui qđ ad magnitudi
nē p̄mioz celestiu plus mihi cōtulisset sollicita custodia cordis
mei: z oīm sensuū meoz cū animi puritate: q̄ hac neglecta: vel
p affectū iordinatū infecta triginta anni q̄bus quis alius p pro
stratiōes suas apud deū mihi p̄mnia obtinere niteret. **A**udite
audite oēs qđ meis infestis miseris qz tēpus vt videtis mihi de
ficat: accessiōes amicos req̄siui singulos de q̄bus mihi spes ē.
petēs elemosinā sterilē z tenuē mihi dari de abūdantia spūaliū
diuiciarū z bonoz operū suoz i suppletioez egestatis mee: z in
emendā delictozū meoz z frustrat⁹ sū. **R**eppulerūt me dicētes:
ne forte sufficiat nobis z vobis. **A**b deus pyssime: misericordia
rū p̄ mitissime hec respice: z cōpatere patiēti: heu q̄nta bona i
tanto tpe sano corpe potuissem fecisse z nō feci: q̄ imensas diti
as spūales z thesauros celestes potuissem cōgregasse z neglexi
O deus me⁹ z q̄ nūc minima opa satisfactoria mihi grata z ac
cepta essent: cupiēs recreari de micis q̄ cadūt de mēsa dñozū
meoz: z nemo mihi dabat. **O** vos oēs cōpatimini mihi: z mise
remini mei: z q̄ diu vires suppetūt z tēpus iuuat: cōgregate in
horrea celestia thesauros celestes: vt cū defeceritis recipiāt vos
in eāna tabernacula: z nō relinq̄mini vacui in tali hora vobis
supuētura: sic me vacuū z bonis opibus puatū videtis. **D**isci
pulus aut̄ dixit ad eū. **A**mice dilecte video dolorē tuū vebemē
tem eē nimis: z iō ex corde tibi cōpatior: adiurās te p oipoten
tem deū: vt mihi des cōsiliū ne piculū simile mortis indisposite
tam subitaneē icurrā. **A**d hec imago p̄dicta r̄ndit. **O**ptimuz
cōsiliū sūma prudētia z maxima puidētia in hoc cōsistit: vt per
verā cōtritiōnē z purā ac itegralē cōfessionē te disponas adhuc
sanus z fortis: z p satisfactionē cōdignaz cūcta q̄q̄ noxia a salu
te eāna te retrahētia ac ipediētia pycias: z tē iugit in omni tpe
sic teneas: ac si hodie in huius diei spacio vel cras: ad longius i

no
oratio breuis.
vltima dicitur dicitur

no
S. Hieron. c. 110

Cōtritiō
cōfessio.
Vt hoc dicitur
S. Hieron. c. 110
S. Hieron. c. 110
†.

7.
6
1.
De Desolatione
spirituum 2. 3. +
groti amon 9

hac septimana decessurus sis de hoc mūdo: pone in corde tuo:
ac si aīa tua iā sit in purgatorio: ⁊ decē annis fornaceꝝ ignis ar
dētis in penā pro delictis suis recipet: ⁊ solus iste p̄sens annus
in adiutorii tuiꝑius sit cōcessus. Sic igit̄ ip̄am crebr̄ ituerē:
inē flāmeos globos ardentē: ⁊ attēde vocē eius miserabileꝝ ad
te clamantē ⁊ dicentē. **O** amicorū meorū oīm dulcissime succur
re misere aīe mee: memēto icarcerati: miserere mihi: ⁊ p̄be au
xiliū desolato: ne diutius pmittas me affligi in hoc carcere cali
ginoso: qz derelictus sū ab hoc mūdo: nō ē qui fidelitatē oīdat
nō ē qui manū porrigat egēti. **S**inguli q̄ sua sūt querūt ⁊ me vl
tricibus flāmis desolatū derelinquunt. **A**d hec discipulus re
spōdit. **U**tilissima p̄sus doctrina hec eēt: si q̄s p̄ experientiā eaz
haberēt sic tu. **S**ed licet v̄ba tua motiua valde ⁊ acuta videant̄
parū tñ apud multos pficiūt. **A**uertūt faciē suā ne videāt i finē
Ocūlos habēt ⁊ nō vidēt: aures habēt ⁊ nō audiūt: diu se viue
re arbitrant̄: ⁊ qz mortē idispositā nō metuūt: iō miseri p̄uidef̄
dāna ip̄ius cōtēpnūt. **C**ū hūcū mortis ifirmitas grauis adest:
cōueniūt amici ⁊ socy ad egrotū gr̄a visitādi: oēs q̄ bona sūt p̄
phetādo pmittūt ⁊ neq̄q̄ mortē adeē: sꝫ neq̄ oīno sibi timēduꝝ
eē: vel etiā piculū iminere attestant̄: sꝫ fluxū trāseuntē: vel qua
lēcūq̄ humorū deordinationē: aut mēbroꝝ: aut neruorū opilati
onē i breui trāsiturā. **S**ic amici corpis: inimici aīe fiūt: ⁊ miserū
negligūt qz dū singulis momētis ifirmitas i grauescit: ⁊ egrot̄
semp̄ de oualescentia sua sperat tandē exhaustus iprouise d̄ficit
⁊ sine fructu salutis spiritū infelicē exalat. **S**ic ⁊ hy auditores
tui: q̄ videlicet prudētie hūane inutunt̄: v̄ba tua post dorsū p̄uci
unt: ⁊ neq̄q̄ cōsilio tuo salubri adq̄escūt. **A**d hec mortis ima
go rīdet. **I**dcirco cū laqueo mortis capti fuerint: cū irruerit re
pētina calamitas: ⁊ iterius q̄si tēpestas i grauerit: q̄i venerit sup
eos tribulatio ⁊ angustia: clamabūt ⁊ nō exaudient̄: eo q̄ exo
sam habuerint sapientiā: ⁊ cōsiliū meū audire cōtēpserint. ⁊ sicut
nūc pauci iueniunt̄ valde q̄ ex v̄bis meis cōpuncti vitā suā in
melius corrigāt: sic reuera pp̄ maliciā tēporis ⁊ defectū feruo
ris sp̄ualis: ac mūdi senescētis malignitatē. paucissimi reperiūt̄
tam p̄fecte ad mortē dispositi: q̄ in tāta abstractiōe ⁊ cordis de
uotione existāt: vt pre desiderio vite eīne mori cupiāt: ⁊ cū xp̄o
eē totis viscerib̄ cōcupiscāt. **S**ed morte amara p̄uenēti idisposi
ti iueniunt̄: sic ⁊ ego p̄uent̄ sū: ⁊ ideo nō tā hinc exeūt: q̄ violē
ter quodāmodo rapiunt̄: ita vt bene sibi iā reputent accidisse:
qui velut pecora sine omni rōne moriunt̄. **E**t si vis scire causas

46
tanti et tã cõmunis peccati et piculi. **E**cce honoris appetitus ior
dinatus: corpõs cura supflua: amor frenõs: et sollicitudo nimia:
quẽstus rei familiaris excecant multitudis corda diuersa: et ad
hec pducunt discrimina. **T**u vò si cõ paucis ab hõ piculo mortis i
disposite saluari desideras: audi cõsiliũ meũ: et hãc meã quaz vi
des tristẽ psonã frequẽtẽ oculis tuis obycias: et ad memoriaz iu
gũ reducās: et statim senties doctrinã meã tibi fore vtilissimã.
Ex ea nãq; pficies: vt nõ solũ miori nõ timeas: verũ etiã mõrtẽ
cũctis viuẽtib; tribilẽ: tanq; laboris fminũ: et etne felicitatis in
iciũ expectabis: et excipies cũ desiderio cordis tui. **D**oc tĩm faci
as vt me q̃tidie pfunde recogites: vba mea diligẽtẽ aduertas:
et ea in corde tuo cõscribas. **E**x visis in me dolorib; et angustys
cõsidera et pẽsa ea q̃ tibi in pximo supuẽtura sũt. **M**emeto iudi
cy mei sic enĩ erit et tuũ: mihi heri: tibi hodie. **R**espice i me et me
meto noctis hui; quoad vixeris. **Q**ũm btũs es arseni q̃ sp̃ hãc
horã añ oculos habuisti. **B**tũs quẽ cũ venerit dñs et pulsauerit
ianuã: iuenerit vigilantẽ. **F**elix quẽ bñ patũ hec hora iuenerit:
qz felicĩ migrabit si etiã amaritudie mortis imensa afflicto fue
rit. **Q**uacũq; enĩ morte pccupatõ fuerit i refrigerio erit: purga
bit: et ad visionẽ glorie dei disponet: et a scis angelis cõstodiet
a supnis ciuib; deducet: et a celesti curia suscipiet. **E**xitus sui
sp̃s erit etne patrie felix itroitus. **S**ed heu me miserũ: vbi pu
tas in hac nocte degebit sp̃s meus: q̃s suscipiet miserã aĩam
meã: vbi hospitabit vel pnoctabit: vel qui erũt q̃ suscipiet eam
in illa regiõẽ ignota. **Q**ũm desolata erit aĩa mea: o q̃m derelic
ta et abiecta sup aĩas vniuersas: vel q̃s ẽ qui fidelĩ ei assit: et q̃
iuuare eã efficacĩ velit. **I**deo mihi p̃i opatiendo inẽ vba mea
amara lacrimas q̃si torrentẽ effundo. **S**z qd valet me amodo
flere et vba amarissima exaggerare: cõclusũ ẽ: mutari non põt.
Cõclusit vias meas inimicõ: insidiator scũs ẽ mihi sic leo in absco
dito: repleuit et iebriauit me amaritudie: deduxit in lacũ mõtis
vitã meã. **Q**mi deus nũc finẽ vbis meis ipono: vlteriõ plãgere
nõ valeo. **E**cce venit hora q̃ me auferet de tra. **D**eu me: nũc vi
deo nũc experior qz viuere aplius nõ valeo: et qz mors ẽ in ppi
quo. **E**n manus iualide icipiunt frigescere: faciẽs palletere: vi
sus obũzari: oculi pfundã ac trãsuerti. **A**b me miserũ: pũcture
mortis amarissime circũdant me: et cor debile suffocare nituntẽ
Q cordis agustie et pressure mortifere. **E**n pulsus icipit capsare:
hãlitus deficere: et q̃si ex pfundo se colligere: lucẽ huius mundi
nõ video aplius: et ecce iã statũ alterius mudi pre oculis metali

bus quasi p̄meditādo p̄spicere icipio. **O** mi deus q̄ miserabilis
aspectus. **E**n cruetē bestie: laruales demonū facies: nigri et bio
pes innumerabiles circūdāt me: ifidiātes ⁊ expectātes miseram
aiam in pximo exiturā. **S**i forte torquēda eis in sortē tradatur
Districtissime iudex q̄ seuerissima sūt iudicia tua: q̄ multuz
pōderas in iudicādo me miserū: ea q̄ p̄ sui modicitate pauci et
curare p̄sumūt. **E**n sudor mortis adest: mēbra penetrās: ⁊ victā
naturā eē ⁊ iā succubuisse attestās. **D**ēribilis asp̄cus iusti iudi
cis mihi iā p̄sentis p̄ timorē: sbito vēturus p̄ exhibitionē. **N**ūc
ualete socij ⁊ amici carissimi: qz hinc tā exitur⁹: oculū mētis ad
purgatoriū quo iā deducēdus sū cōuerto. **I**nde nō exitur⁹ vsqz
dū reddā minimū q̄drantē. **I**llinc oculo cordis itueor: miseriaz
⁊ dolorē ⁊ penā ⁊ afflictionē multiplicē. **D**eu me miserū: ibi in
ter alias penas illi loco debitas exurgere video flāmas igniuz
⁊ inuoluere ⁊ repigere quasdā aīas miseroruz: q̄ velut scintille
flāmiuome in medio ignis discurrūt: sicut cū magna villa tota
in incēdio ponit⁹: ⁊ in igne ⁊ fumo scitille p̄ter sursū ac deorsuz
ferunt⁹: vlulātes ⁊ pre dolore cruciatuū clamātes singule ac di
cētes. **M**iseremini mei miseremini mei saltem vos amici mei.
Nūc vbi ē amicoz meozū adiutoriū: vbi sūt p̄missiōes bone cō
sanguineoz ⁊ aliorū p̄ quoz inordinatū affectū nosipos neglex
imus: ⁊ hāc penā nobismetip̄is adauxim⁹. **D**eu cur hoc fecim⁹
laborauim⁹ placere eis volētes: ⁊ male remunerati sum⁹. **A**rde
mus ⁊ estuam⁹: nec ab eis adiutoriū recipim⁹. **D**eu cur de salu
te n̄ra nobismetip̄is nō puidim⁹. **E**n minor afflictio purgatorij
huius qd̄ patimur supat suppliciū quodcūqz illi⁹ mundi t̄palis:
v̄nice hore istius quā experimur penalitatis acerbitas: centum
annos putat⁹ in se h̄ie seculi trāseūtis miseria. **S**z sup oīa cete
ra tormētoz genera ledit n̄m̄ illi⁹ d̄ine faciei felicissime absē
tia. **D**ec in vltimo agone cōstitut⁹ tibi p̄ memoriali relinq̄: ⁊ his
dictis agonizādo expiro. **A**d hāc visionē discipulus valde in
gemit⁹: ⁊ p̄ timore cōtremuerūt oīa ossa ei⁹: cōuersusqz cū lacri
mis ad d̄n̄m dixit. **U**bi ē et̄na sapiā etiā nūc: nūqd̄ dereliquisti
me d̄ne famulū tuū: docere me sapiām voluisti: ⁊ nunc vsqz ad
mortē deductus sū. **O** mi deus q̄ntū me fret mortis vise p̄ntia.
Sic me totū imago mortis rapuit: vt pene ignorē vtrū hoc qd̄
vidi fuit in re vel in similitudinē. **D**onator d̄ne t̄ribilis ⁊ miseri
cor: tibi gr̄as refero ⁊ emendā p̄mitto. **M**agno nāqz nimis p̄
territus sū timore. **N**eqz enī in tota vita mea sic euident̄ aduer
ti idisposite mortis picula sicut in hac hora. **E**go p̄ certo credo:

Valde

Purgatoriū

in annos mortis

pena purgatorij

q̄ hec horreda visio semp̄ valebit aīe mee. **C**ertissime nūc cōg
nosco qz nō habemus hic manentē citatē: z iō ad futurū aīe im
mutabilē statuz me toto nisu extēdere cupio. **D**iscere mori ppo
no: differre penitētiā nolo: plōngare cōuersionē nullaten⁹ volo
emēdare vitā meā absqz retractiōe dispono: intm̄ q̄ppe detrit⁹
sum de sola memoria: qd̄ ergo fieret de p̄ntia: **T**olle tolle nunc
a me lectisternioꝝ molliciē: vestiū p̄ciositatē. torpōrē somni me
īpedientē. **E**n t̄m ledor: t̄m affligor: t̄m crucior d̄ minimis: z qd̄
fieret de maximis: difficulē possum sustinere modicas lesiōes:
heu me z qualit̄ possem tā imensos pati dolores: **O** si sic mōtu
us fuissē: vel si iā decederē: q̄ntā in me ignis ille materiā iue
nisset p̄pter pctōꝝ multitudinē z incōpletā satisfactionē. Scio
nūc qd̄ faciā: qz dilectā aiām meā nō sic perire pmittaz: s̄z ei in
trāsitorio z breuissimo hoc tpe per toleratiā laboꝝ: z exercitiū
virtutū p̄uidebo: vt in hora tali extrema nō penā s̄z quietē iue
niat. **O** scē z misericors saluator tā amare morti ne tradas me.
En corā te puolūt⁹ cū lacrimis peto: vt me hic ad libitū punias
neqz in finē irat⁹ referues mala mea. **I**n illo enī loco horrendo
tāta ē miseria z afflictio vt nullus dicere sufficiat. **O** q̄z insipiēs
hucusqz fui: eo qz mortē idispositā z penā purgatorij imensam:
tā parū curauī: z q̄z magna sapiā ē sepi⁹ p̄re oculis h̄re ista. **S**ed
nūc p̄afne admonit⁹ oculos aperio: z ipaz uehementē p̄timeſco
Respon **S**apientia dixit. **D**ec fili mi dū adhuc iu
dens autē uenis es: z san⁹ ac robustus: z
emēdare vitā tuā poteris ōni tēpore memorare: s̄z cū in vitate
ad horā hāc pueneris: z iuuare te alit̄ nō potes: nihil restat nisi
vt te misericordie dei soli⁹ cōmittas: z passionē meā inter te z
iudiciū meū int̄ponas: ne iusticiā meā vltra q̄z necesse ē p̄time
scēs: excidas a spe tua. **I**ā vō timore nimio p̄terit⁹ anime q̄oz
esto: sciēs qz timor d̄ni initiū ē sapie. **S**crutare scripturas z iue
nies q̄z multa bona cōferat homini mortis memoria. **S**i annis
inqt sapiēs multis vixerit hō: z i oib⁹ his let⁹ fuerit: meminisse
debet tenebrosi t̄pis: z dierū multoꝝ: q̄ cū venerit vanitatis ar
guent̄ p̄terita. **M**emēto ergo creatoris tui i dieb⁹ iuuetutis tue
anteqz veniat tēpus afflictionis tue: z appropiquēt anni de q̄b⁹
dicas: nō mihi placēt: anteqz reuertat puluis in terrā suā vnde
erat: z spūs redeat ad d̄m qui dedit illū. **T**u autē benedic deuz
celi ex toto corde tuo: z gratus esto: qz paucorū valde ē: sic aure
percipe cordis huius t̄pis īstabilitatē: mortis ōni tpe īſidiantis
dolositatē: z future patrie p̄mansurā felicitatem. **L**eua oculos

Mortis memoria
multa bona conferat

tuos: circūspice diligēt: et vide quā multi sūt quī mēte excecati clau-
dūt oculos ne videāt in finē: aggrauāt aurē ne audiāt et ouertāt
et sanent: quoz p̄ditio nō tardabit: illorū quoq; turbā innumera-
bilē quā discriminē mortis idisposite iā p̄didit cōsidera: dinumera
si potes multitudinē eoz copiosā. Attēde quā multi sūt quī t̄pib⁹ tuis
p̄iter tecū cōmorātes obierūt et sublati sūt de fra: quāta fratrum
sociorū aut ceterorū tibi notorū multitudo in tā paucis ānis te ad
huc viuēte p̄cesserūt: quā ad modicū t̄ps p̄ se reliquētes dormierūt
hos ituere ip̄os alloq̄re: et veterē hōiem cū ipsis reputa trāsisse:
infrōga oēs: quare a singulis: et docebūt te. cū fletu et gemitu r̄ide-
būt tibi: et dicēt. **O** quā felix quī h̄ nouissima p̄uidet: quā sibi a peccat̄
cauet: quā filiū tuū nō negligit: quā se om̄i t̄pe ad hāc horā disponit
Igit̄ postpositis retrahētib⁹ cūctis dispone domui tue: p̄para te
ad viā vniuerse carnis ad horā mortis. Quia pro certo nescis quā
hora veniet: et quā p̄pe ē. Ecce in ianuis ē: et iō sicut viator in portu
nauē velocit̄ p̄trāseuntē: longiquas p̄tes petentē: stās p̄spectat
ne se negligat. Sic oīs vita et actio tua ad hoc dirigat: vt obitū
beatū obtineas et puenias ad locū immortalit̄ et felicitat̄ et̄ne.

Formula compendiosa vite spiritualis.

Dystipulus

Mimini me in dieb⁹ vanitatis

mee: quibus frustra laboravi sub sole legisse in doctriua sa-
pientū hui⁹ mundi: quā cōiter phi appellant: quā finis hēat
se in opabilib⁹ velut p̄cipia in speculabilib⁹. Cū igit̄ tu summa
sapientia: cordis mei desiderata sophia tuaz mihi tradideris p̄
p̄ncipio artem bene moriendi. **L**ogruū ē bonitati tue vt subise-
ras nūc doctrinā bene viuēdi: et hoc cōpendiose et sub breuitate
Baudēt nāq; breuitate moderni: faciendi quippe plures libros
nullus ē finis: deniq; iam a seculi inicio p̄transierūt plurimi: et
multiplex fuit scia. **M**ūdos diuersitate doctrinarū repletus est
Mille sunt modi viuēdi: vn⁹ quidē sic: alius vō sic. **T**ot sunt co-
dices de vicys et virtutibus magistraliter tractantes: tot sunt
q̄terni questioēs subtilissimas et p̄positioēs diuersas p̄tractātes
vt prius vita breuis deficiat: quā omnia studere: sed nec dū leger̄
cōtingat. **Q**uis dinumerare posset oīa rōnalia: naturalia: histo-
ralia: moralia: ac diuina scripta oīa: cuncta cōmenta noua et ve-
tera: elementationes: copulationes: singulosq; tractatus: ac sum-
mas: quibus vniuersa superficies terre tanq; fluuiū inundāte
irrigata ē: h̄ oīa tedioso et ifirmo disciplō reuoluer̄ dispendiosū
eēt. **E**t iō ex his oībus breuissimā p̄fectiois formulā quatuor v̄bis

expressaz. put rudimētis milicie spūalis congruit peto mihi tradit
39.
Sapientia respōdet. In choro illo scōz q̄ velut astra
matutina i nocte mūdi istius refulgebāt:
z velut luminaria magna claritate scie choruscabāt: iuenies q̄s
dā q̄ uehemētius nō solū in actuali: verū etiā theorica v̄tute fla
grabāt: quoz traditione z exēplo recipies vite spūalis p̄fectissi
ma documēta. Verū iexperientie z ieruditiōi tue cōdescēder cu
piēs: quedā tibi vite spūalis p̄ncipia breuissime q̄si pro memozi
ali tradā: q̄ semp ad manū habēs dirigi poteris in agēdis. Igi
tur si optabilē cūctis vite spūalis p̄fectionē habere desideras: si
viriliter ipam aggredi affectas: debes teipm abstrahere a societa
tibus z familiaritatib⁹ nociuis: z ab oibus hoibus p̄positū tuū
ipredientib⁹: z breuiter a cūctis mortalib⁹ q̄ntuz possibile ē: ex vo
to tue p̄fessionis salua semp obediētia humili z p̄mpta supioz.
semp captās oportunitatē: vbi z q̄n locuz possis reperire q̄etis:
z contēplatiōis carpe secreta silentia. p̄sentisq; seculi vitā nau
fragia: z pturbatiōes mūdi fugere p̄strepētis. Om̄ni tēpore pu
ritati cordis debes p̄ncipaliter studere: vt videlicet cōtinue velut
clausis carnalib⁹ sensibus in temetipm cōuertaris: z cordis of
tia a formis sensibiliū z imaginatiōib⁹ t̄renoz: q̄ntū possibile ē
habeas diligenter serata. Puritas nāq; cordis inē oīa exercitia
spūalia quodāmodo tanq; quedā finalis intētio: ac laboz oīm
retributio: q̄ in hac vita miles xpi emerit⁹ recipe cōsueuit: sibi
vendicat p̄ncipatū. Affectū tuū cū omni diligentia absoluas ab
his oibus q̄ libertatē ipius ipedire possent: z ab omni re possi
bilitatē habēte alligādi z tenēdi ipm affectū ad iherendū. Iux
illud legis mosaice. Maneat vnusq; apud semetipm: nullus
egrediat⁹ ostiū dom⁹ sue die sabbati z sabbatisabit populus. In
semetipso nāq; eē: ē disp̄siones cordis sui z affectiōes ad vnum
verū z simplicissimū bonū recolligere: z collocās seruar. Sabba
tisare: ē cor ab affectiōe carnali aiām ipediēte aut ificiēte: z a cu
ris mūdānis ipam distrahēte: absolutū eē: z in pace cordis sui
tanq; in portu silency in amore z fruitione cōditoris suauitē q̄el
cere. Sup oīa aut alia hic tibi sit p̄ncipalis semp conat⁹: vt aim
tuū iugiter sursū in contēplatiōe diuinoz eleuatus habeas: vt di
uinis rebus ac deo mens semp ihereat: z derelicta fragilitate t̄
rena ad supna iugiter trāsserat: q̄cqd aut ab his diuersuz ē: q̄uis
magnū videat. sicut corpis castigatio: ieiuniū: vel vigilie z silia
virtutū exercitia: q̄si secūdaria z iheriora iudicāda sunt: z tātuz
expediētia q̄ntū ad cordis p̄ficiūt puritatē. Inde ē q̄ iā paucissi

*P̄fessionis
Formula.
fol. 13. 32
57. 74.*

*Aliquid in sup
inim v
No p; Sabbat*

mi ad verā pfectionē pueniūt: qz in medys non multū pfectis
tēpus z vires expendūt: debita remedia negligūt z postponūt.
Tu vō si recto tramite ad finē intentū puenire desideras: debes
sumope ad ppetuā cordis puritatē z mētis tranqllitatē ābelare
z cor sursum iugiter ad do **Discipulus** Quis in h
minum eleuatum habere **Discipulus** fragili cor
pore potest huic spiritali theorie semper affixus esse:

Sapiētia Nullus mortaliū potest huic contēplationi
iugit inberere. Sz ideo dictū ē vt scias vbi
mētis tue intētionē debeas habere fixā: z ad quā destinationē
semp aie tue reuoces intuitū: quē cū potuerit obtiner mēs gau
deat: z alibi distractā doleat: atq; suspiret quotiescūq; se ab illo
intuitu dephenderit separatā. **Q** si forsitā q̄rulosa voce mihi
obuiare volueris: dicēs te diu in vno eodēq; statu pmanere n̄
posse. Nosse debes q; diuina v̄tus plus potest facer q; hō possit
cogitare: z q; frequētia act̄ similit̄ sibi habitū generare cōsuevit
Unde sepius cōtingit q; illud ad qd̄ fortasse homo in p̄ncipio
se astrinxit: cū violētia quadā z difficultate postea faciliē opera
bit: tandē cū magna delectatiōe: dūmodo a ceptis non delistat
Audi fili mi disciplinā p̄is tui: attēde diligent̄ v̄ba mea: z ea i
corde tuo q̄si in libro scribe. Noli emulari multitudinē illorūz
q; iam retro cōuersi sūt post desideria cordis sui: in q̄bus deuo
tio tepuit: caritas refriguit z defecit: hūilis obediētia pstrata ē:
qui placere hoibus cupiūt: honores querūt: vētri deseruiunt: q;
supra modū diligūt munera: sequunt̄ retributiōes: q; in h̄ mun
do ipm qd̄ querūt pro mercede opis sui recipiūt: z in futuro va
cui remanebūt: sz illos egredios flores sanctissimos p̄es q; in
cōpabili flagrabāt studio sanctitatis attēde: z eorū festines ppo
sitū simili studio z cōuersatiōe suscipe. quēadmodū tibi iā pposi
tum ē. **S**iue igit̄ comedas: siue bibas: siue aliqd̄ aliud facias. sp̄
hec vox py p̄is resonet in aatribus tuis admonētis z dicentis.
fili mi ad cor redeas: ab oibus q̄ntū possibile ē teipm abstrabē
do: mētis oculū semp in puritate z tranqllitate custodias: itel
lectū a formis rerū infimarū p̄seruādo: volūtatis affectūz a cu
ris frenorū penit̄ absoluas: sumo bono amore feruido semp in
berēdo. **M**emoziā q̄q; iugit̄ sursum eleuatā habeas: p̄ cōtēplati
onē diuinorū ad supna tendēdo: ita vt tota aia tua cū oibus po
tēcys suis z virib; in deū colcā: vnus fiat sp̄s cū eo in quo sū
ma pfectio vie cognoscit̄ cōsistere. **D**ec igit̄ breuis doctrina p
vite tue formula tibi sit tradita in qua summa sumarū totius per

oblationem
omnium
15. 52.

otto.

59.
fectionis cōsistit. In qua si diligentē studueris et fidelit̄ effectum
mācipare curaueris: bt̄us eris et quodāmodo eternā felicitatez
in hoc fragili corpe ichoabis. **D**ec ē fili mi salutis via: quā tuus
arsenius ab āgelo edoct⁹ seruauit: et seruari suis discipulis man
dauit. **F**uge: tace: et q̄sce: hec inquit sūt p̄ncipia salutis. **H**anc
q̄q̄ doctrinā clarissimā diuina sapia cuidā discipulo suo quem
nosti reuelauit: cū eū de statu suo euidēt̄ iformauit. **P**redict⁹
nāq̄ discipulus cū sciētys b̄uanitus inuētis adhuc specietenus
insistere p̄poneret: ceperūt plurime vanitates q̄si post tergū suū
succrescere: et cepit ad honores ac p̄motiōes plus q̄ oportuit as
pirare tēporales. **L**ūq̄ tēpus ei⁹ pro q̄ diu laborauerat adeēt: et
subleuari ad honores desideratos debuisset: cepit cogitare itra
se qd̄ nā magis ei expediret: vel qd̄ deo placeret. **Q**uadā igitur
vice post matutinas in oīone se p̄strauit: deuotissime petens a
dño yt qd̄ sibi faciendū eēt reuelare dignaret̄. **T**andē ab oīone
surgēs: et sup̄ asserē se reclinās: vidit in visione quedā iuuenem
decorū ad se venientē: q̄ ip̄m p̄ manū accipiēs duxit ad quādaz
ecclesiā: in qua erat cōstructa quedā pua cellula quā ihabitabat
solitarius quidā anachoriticā ducēs vitā: et hic erat grandeuus
et canus plixā habēs barbā: et lucebat in eo grā diuina. **A**ppuit
aut̄ iuxta cellā eiusdē senis scala sursum erecta: in q̄ iuuenis pre
dict⁹ q̄si ascēdendo et descēdendo ludebat. **U**ocās igit̄ iuuenis
ille frēm: dixit ei. **V**eni et audi lecionē quaz tibi volo legere: cui
frat̄ letus accurrebat: cupiēs p̄mo videre librū de quo lectionē
auditurus erat. **E**t ecce in manu ei⁹ liber ātiquissim⁹ p̄ue q̄ntita
tis: q̄ q̄si nulli⁹ reputatiōis scōz faciē putabat: et q̄si abolit⁹ n̄ cur
bat. **I**ncipiēs igit̄ iuuenis h̄ legebat. **F**ons ei⁹ et origo oīz bonoz
homini spūali ē in cella sua iugit̄ amorari: q̄ v̄ba ex ore iuuenis
p̄cedentia: d̄ libro antiquo lecta: tā dulciē in aurib⁹ fratris reso
nabant: et in corde dulcescebāt: q̄ totus sibi in amorē celestem
resolui videbat. **I**ta yt ex efficacitā v̄borū celestiuū euidentissime
demonstraret̄ quisnā eēt qui p̄dicta legisset. **C**ū aut̄ frat̄ iuueni
istaret: yt sibi p̄dicta verba iterato repeteret: statim petitionez
impleuit: et sicut p̄us eadē v̄ba relegebat: dicēs. **F**ons et origo rē.
Lūc frat̄ pre exultatiōe spūs sui dixit. **Q** q̄ p̄ciosa et vtilis ē hec
sana doctrina. **E**t subiūxit querēdo q̄snā eēt de numero sapiētū
q̄ sentētiosū hoc dictū ptulisset. **I**uuenis rīdet. **S**ūmus ille p̄s
arseni⁹. **Q**uū frat̄ instabat: yt sibi plus de predicto libro legeret.
At ille iterū inchoauit legere i hec v̄ba ecōuerso. **F**ons et origo
oīm maloz sunt discursus inutiles euangelizantiū: qd̄ verbum

fo. 51

51
p̄dictus frat̄ cū aliquali cordis turbatiōe recipiēs. nitebat̄ argu
ere i cōtrariū: adducēs i mediū discursus sanctorū apostolorū:
qui p̄ vniuersum mūdū sola euāgelizādi gr̄a discurrebant non
attēdens tūc q̄ hoc sile quātū ad hāc ptē locū in p̄posito nō ha
bebat. Et q̄ ista v̄ba ex intētiōe nō plus tāgerēt euāgelizātes:
q̄ vniuersalit̄ oēs deo placere cupiētes. Manifestū quippe ē. q̄
vnicuiq̄z iniciū oīm maloz erit: si discursib⁹ inutilibus frenum
laxare voluerit. Ad hec aut̄ p̄dictus iuuenis nil respōdit: s̄z cuz
omni māsuētudine dixit. Scias frat̄ q̄ inutiles discursus p̄dic
tus p̄hs multū detestaf̄. His dictis visio disparuit. Sepe dictus
aut̄ frat̄ cōsolationē celicā sibi sentiēs infusam: intra semetiḡm
resumere cepit q̄ viderat z audierat: z cū admiratiōe multa co
gitare: quis nā eēt ille arseni⁹ p̄hs. Siquidem illo tpe mūdane
phie studiosē adhuc itētus erat: z eiusdē scie p̄his oculū dabat:
de spūali vero p̄hia z ipsius tractatorib⁹ nōdū tm̄ curabat: dice
bat igit̄ intra se. Ecce quot libros diuersoz p̄hoz legisti: z quot
p̄hos allegari audisti. z de β arsenio in nulla philosophia vnq̄
mētione fieri audisti. Tandē i se reuersus: icēpit cogitare dicēs
Fortassis iste ē arsenius famosissim⁹ doctrine xpiane p̄hs: ana
chorita p̄cipu⁹: quē aū multos ānos allegari audisti: lz tibi nūc
a memoria exciderit: z fortassis i argumētū buius est q̄ vidisti
predictū senem cellā modicā inhabitantē: z iuuenē illū librū anti
quū in manu tenentē z p̄dicta legentē: p̄ q̄ danf̄ intelligi vite
scōz patrū: z eozū collatiōes: q̄ liber plerisq̄z tā antiqu⁹ z aboli
tus parū curaf̄: licet nucleus toti⁹ p̄fectiōis: z vera scia xpiane
phie in ip̄o eē certissima experiētia cognoscat. Surgēs igit̄ pre
dictus frat̄ diluculo petyt a liberario vitas patrū: volēs scire in
veritate vtrū nā sic eēt: z vtrū p̄dictū arseniū vsq̄z in ip̄o contē
tū inueniret. de cui⁹ dictis sibi pro tūc nihil oīno c̄sci⁹ erat. Lū
aut̄ librū aperuisset subito p̄dcūs arsenius occurrit: z eandē sen
tentiā in dictis suis qualē iuuenis in libro antiq̄ legerat clare i
uenit. Ex his ergo sufficient̄ i formatus. se ad manēdū contulit:
z scolas quas ab alyz salubri⁹ regi estimabat deserēs: ip̄e tāq̄z
animo ifirmus resignauit: z se dcis p̄fati p̄hi c̄formaf̄ optabat
Discipulus. Verba tua tanq̄z de celesti scrinio as
suapta: sic me totū mouēt: vt eorum
suauissima dulcedine feruor deuotiōis augeatur: z via planissi
ma vite p̄fectioris audiēti prebeat: omni difficultate remota.

Qualit̄ xp̄s in sacramēto eucaristie sit deuote recipiēdus.

60

Quonia ad virtutu scolas o

summa et eterna sapientia feruente desiderio propterare: et verborum tuorum gustata suauitas me puocauit: ubi dum crebro inuenio quomodo mori ac viuere debeo: fateor me in horum actuali exercicio propria ex voluntate succubere: atque ideo ad omnipotentiam tuam confugiens peto: ut ad que remedia in aduersis recurrere debeam: ostendere tua pietas.

Sapientia. Septem ecclesie sacramentata dignetur. Septem remedia sunt: per que homo quodammodo in spirituali creatura regeneratur: fouetur et nutritur: et gratia mediante ad summum gradum perfectionis promouetur. Insuper que tamen quodam excellentiori modo diuini amoris radii ac celestis gratie quidam fluminis deuotas animas feliciter incedens ac suauiter inebrians: de sacramento eucharistie noscitur peculiarius emanare. Nam sicut arida ligna materiam idoneam prestat igni materiali: et flammam eius faciunt in altum succrescere et se diffundere circumquaque. Sic reuera hoc sacramentum caloris spiritualis incertum igni diuini amoris inensum prestat fomentum: et ipsum fouet deuote susceptus. Nam in fine amoris indicia nihil est quod adeo totum sibi rapit animam diligentis: sicut dilecti desiderata preterita: que ceteris omnibus auferunt. *Proin in ultima* **Proin** in ultima cetera dilectis discipulis meipsum sacramentaliter obtuli. Ipsique ac omnibus huiusmodi sacrificii ministris: in uirtute uerborum meorum potestatem hanc immensam delegaui: ut me corporaliter preteritam habere possint: qui per diuinitatis presentiam ceteros esse ubique.

Discipulus seruus uerbum in auribus tuis: et ne irascaris famulo tuo. Tu es enim dominus meus: et ego seruus tuus. Si bene aduertit: diristi te in hoc sacramento esse non figuratiue sed realiter: non intentionaliue sed corporaliter quod an ita sit precor humiliter edoceri: quia hoc magna preteraret materiam te seruio diligendi.

Sapientia certissime et ueraciter et absque omni dubitatione in hoc sacramento continetur deus et homo cum corpore et anima: carne et sanguine: sicut cum pedibus ex utero matris: et in cruce pependi.

Discipulus Ne queso in ac sedeo ad dexteram patris. Dignetur domine mihi si loquar: non enim ex radice infidelitatis sed ex admiratione inmensa hec mea sententia pretercedit. Ualde namque mirabile uideatur si fas est dicere: quomodo corpus domini mei formosum cum suis debitis dimensionibus: et omnimoda perfectione contineri possit sub formis minutis specierum sacramentalium sibi improporzionabiliter commensuratarum.

Sapientia Qualiter corpus meum in sacramento contineatur nulla lingua valet explicare: neque aliquis percipere: nec ratio humana valet hoc apprehendere: sed sola fide conuenit hoc scire: hoc enim solius diuine uirtutis operatio est imensa: et ideo fideliter hoc tibi credendum est: et cauendum a presumptuosa perscrutatione. **Ueritatem** deuote simplicitati tue predesse cupiens: ad exercitandum feruorem tuum magis quam ad rei soli deo cognite manifestationem: uerbis tuis simpliciter respondebo: uiam sumens ex notis secundum se: tibi autem ignotis: ad ea que noticia omnium mortalium excedunt. **Dic** igitur mihi tu que perspicue scire ignarus qualiter modica pupilla totum emispherium celi in se claudere possit. **Uel** quo nam modo speculorum fractum in qualibet parte sui imaginem perfectam recipere possit: cum hi sunt inequalia et inproportionata. **Et** licet in hoc exemplo simplici maior sit dissimilitudo quam similitudo: sic et quilibet res naturalis maiorem importat in proposito dissimilitudinem quam similitudinem: nihilominus tamen ex his non incongrue potest accipi: hoc uidelicet quod si natura potest tot miranda in sua operatione que uirtus auctoris nature non se extendat ad longe maiora in sua operatione. **Item** si possibile uideretur quod conditor orbis dixit et facta sunt uniuersa ex nihilo: que tamen impossibilis uideatur hec transmutatio: et siue maior actus sit iste transsubstantiationis creatione: siue minor: siue equalis: non inconsonum tamen rationi est credere: quod hic qui mundum ex nihilo producere potuit: uirtutem suam nequaquam ad hunc solum actum limitauerit. **Sed** sicut omnia quecumque uoluit fecit: sic non erit impossibile apud deum omne uerbum: sed ei subest cum uoluerit posse.

Unde ergo miraris unum: reliquum uero non miraris. **Preterea** credis quod diuina sapientia de quibus panibus quibus milia hominum paruit: quod qualis fuerit materia que omnipotens. **Discipulus** Ad hoc responsione sue tunc subseruiebat. **Discipulus** deus ex simplicitate mea nescio: nisi quod mirabilia opera dei esse exclamo.

Sapientia Sed et hanc quoque in interrogationem simplicitati tue congruenter subinferam. **Dic** mihi si credis te animam habere: vel **Discipulus** Ego non credo me animam habere: sed scio: cum huius rei cognitionem ex motu et sensu habeas et ceteris: secundum traditionem sapientis huius mundi de anima diffinitiuam. **Item** ratio dicat multa entia in rerum natura existere: que nullo sensui subesse poterunt: et fortassis plura operum dei sunt inuisa quam ea que sensus apprehendere potest: quod ex ordine uniuersi optime dispositi diligenter inquisitor facillime. **Sapientia** Ex premissis collige ad inuenire potest.

longe plus intellectu cuiuslibet beati excedit intellectu cuiuscumque
sapiētis: quā intellectu sapiētis intellectu alicuius ideote: et tū ex
periētia docet quod multi illitterati pro impossibili habent ea: de quibus
periti habent demonstrationem certissimam. Sicut patet precipue in ge
ometria et astrologia. Sic in proposito licet cognitionem viatorum
hec materia transcendat: quia circa manifestissima nature intellectu
secutientem habere noscunt. **T**amen hi qui scientia beatorum proficiunt: habent
in deo perfecte intuent. **A**udi de hoc orationem ecclesie dicentem. **E**st inquit homo qui diebus ac noctibus somnum oculis non capit: et in
tellexit quod omnium operum dei nullam possit homo inuenire rationem eorum que
fiunt sub sole: quanto plus laborauerit ad inquirendum tanto minus inue
niet. **E**cce si dixerit sapiens se nosse non poterit repire. **E**n quidam
philosophus gentium pulcherrimum tibi de hoc protulit documentum. **L**u enim
numerum motorum orbium sagacissime perquireret: et querendo deficeret:
sic dicebat: fortioribus hec relinquitur. **Q**uot putas hi qui sunt nature
profundissimi perscrutatores: ratiocinationum subtilissimi venatores
et complexionum sylogisticarum acutissimi argumentatores: vitates
scientificis deductionibus habere in veritate gaudeant: utique paucas.
Nam si hoc sufficienter probat opinionum pluralitas: rationum contrari
etas: circa eandem conclusionem que tamen interdum adeo cois et accommoda
est: ut per sua accidētia sensui subiaceat: ita ut videatur et sentiantur quod
est. **N**am si hec ita se habent in his que a natura sunt et que in prospectu habentur
tur ea que in celis sunt: et que videri non possunt sed omnem naturam exce
dunt: quis investigabit? **S**i frena dixi vobis ait dei sapientia: et non cre
ditis: quomodo si dixerero vobis celestia crederis? **T**ales dubitationes
et conceptiones erronee: de his que sunt fidei interdum surgunt ex hoc quod
homo imaginatur et iudicat de divinis esse sicut de humanis: et de super
naturalibus similiter sicut de natura constantibus. **S**ic autem non est faciendum
maximeque in proposito cavendum. **C**orpus namque divinum non est eo
modo in sacramento sicut corpus in loco quod suis dimensionibus loco
comensurat: sed est ibi quodam speciali modo. **E**t si quis: quilibet sit iste
modus. **D**ico quod est talis que est proprius huic sacramento: ad quod sciendum
imaginatio tua pertingere non potest. **U**nde et intellectus tuus tanquam se
cucies redigendus est in captivitate: in obsequium christi et pre oculis
habendum: quantum virtus infinita potest cui omnis materia obedit ad nu
tum. **S**ed et notat ea que non sunt tanquam ea que sunt: licet homo hec vid
re non possit: ex defectu potentie visive oculi intellectualis. **E**xemplum
comune de hoc satis habes de puero in carcere nato et diu nutri
to: qui pro mirabili haberet si quis ei de cursu siderum et dispositio
ne orbis multa narrare vellet. **P**roinde necessario valde divina

Al. dubitationes tales
vnde dicitur orationem

76

Exemplum

12

Superia ignorantie humane descendens: per deam tamquam facultate humane ex
cedentia hominibus tradidit credenda: cui tamquam veritati infallibili adhorre
tes: solido fideles inuitum fundamento: maiorem in certitudine habentes quam
si intellectui cuiuscumque siue proprio vel alieno in re scita et proportionata initerent
Discipulus. Evidentissimis utique persuasionibus: fide
mibi huius sacramenti astruis: et admi
rationes noxias: timidasque cogitationes animi infirmorum pulsantes tol
lis: Et his namque propendo: quod stultus est intellectus querens impossibilia
et perscrutari cupiens inscrutabilia: quod opera dei solius magnalia sciri
contendit: et tamen in cognitione operationum nature deficit. Quid apostolus
necesse est mihi scire vel inuestigare. Scio et firmissime credo:
quod tu es summa et infinita potentia: quod omnia potes: summa et eterna
sapientia: quod omnia scis et vides simplicissima et immutabilis veritas: quod me
tiri et fallere non potest. Et ideo finis fidei mee: et anchora spei mee tu
es nunc et ineffabilis: sciens quod beatus homo qui sperat in te. Quamobrem
gaudete nunc viscera mea: quod quod quaesivi inueni: quod volui obtinui:
quod diu desideravi nunc impetraui. Quare tristis es anima mea: et quare
conturbas me. Iherosolymis quaesisti: iherosolymis inuenisti: et abesse dilectum tuum
sepius hucusque causabaris: et cum quolibet letari de dilecti presentia
videbas iuidebas: ac ingemiscebas: eo quod illum quem tu diligebas:
minime presentem inueniebas: dicebasque. O dilecti mei subtractio
crudelis: cuius me sola pascit memoria: litteras scribit: nuncios mit
tit: suam vero presentiam subtrahit: et oculo quodam invisibili: omnibus
coram me respicit. Sed per hoc dolor: hoc amari non sufficit. In lectulo
meo ipsum quero nec inuenio. In mensa circumspicio nec ipsum video
In lateribus domus mee vitam habundantem habere occupisco: et defraudo.
Sic inquam dilectum habens: dilecto careo. quod presentem mihi non inuenio
Nubes enim de medio tulit: ad dexteram patris consedit: circa cardi
nes celi pambulat: nec nostra considerat. O utinam talis esset mihi di
lectus: quod mihi et si non semper saltem frequenter adesset: et coniuuaret: de
cuius presentia possem gaudere: et interdum de tribulationibus meis
consolationem recipere. Sed nunc insperata mihi salus oriri visa est:
et vox meroris mutata est in vocem iocunditatis: et affectus querentis in
affectum transiit gratulantis. Nam quem plangebam abesse nunc repperi ad
esse: et quem longe esse credidi: nunc iuxta me esse inueni: et ideo congratu
lamini mihi omnes qui diligitis deum: quod inueni dilectum meum: non solum
secundum diuinitatem omnibus presentem: sed et secundum humanitatem sacramentali
ter presentem. Inueni non quo aberat: sed ubi presens mihi non tam clare
apparebat. Inueni: non ubi presens non fuit: sed quod me de presentia: no
uo quodam doctrine radio illustrauit: occulta reuelauit: abscondita

in lucē pduxit: et q̄ p̄us sciebā tradēte lra: nūc iſtruxit ſpūali q̄
dā et viuifica grā. **M**irū ē q̄ de cetero ab ecclesia auelli potero:
et q̄ nō die noctuq; remaneo: vbi dñm meū p̄ntem habeo: non
ſolū ſpūali: ſed et corpali: nō ſolū vt deū: ſed vt fratrem et amicum
meū dilectū. **O** q̄ ḡtus quq; fuiſſem: ſi vel vnica guttā tā p̄cioſi
ſanguis de dilecti mei aptis vulneribus i os meū recipe meru-
iſſem: felicē me reputaſſem: ſi de pectore eius tq; p̄cioſiſſimi liq̄-
ris ſtillicidiū ſumere potuiſſem. **N**ūc autē diligētiffima cōſidera-
tiōe incipio aduertere: q̄ nō ſolū vnā guttā vel duas d̄ manib⁹
vel pedib⁹ ſeu de pectore p̄fluentib⁹ recepi: q̄nimo totū ſanguī-
nē ipſius ſumpſi: et corpus ei⁹ corpi meo ſociatū ē. **O** gaudiū et
exultatio cordis mei imenſa: de tā ineffabili grā mihi preſtita a
dilecto. **N**onne iſtud ē maximū et precipuū donū: et dignis lau-
dibus extollēdū: ad quod neq; angelica natura audeat aspira-
re: atq; iō vtinā oēs artus mei: et tota virtus mea: et oīa interiora
mea in laudē tuā reſoluerēt: vt amorī tuo pro poſſe meo reſpō-
dere poſſem. **T**ua enī p̄ſentia meū vehemētē accēdit amorē: ſz
maieſtas incutit timorē: ratio cōſulit tantū hoſpitem reuereri:
amor cogit tā dilectū ſponſum affectuoſe amplecti. **T**u quide-
es deus me⁹ et dñs meus: ſz et frat̄ me⁹: et ſi dicere audeo dilcūs
ſponſus meus. **E**n quāta bona in te vno bono ſimpliciſſimo: ſo-
lo bono poſſideo: nō enī in te habeo vel illud p̄ticulare bonum
ſz ſummū bonū: in quo oīa bona tanq; in ſuo fontali principio
cōtinent. **O** q̄ digne p̄ſentia hui⁹ boni affectum debet mouere.
Et licet manifeſte put in patria hic videri in ſacramēto n̄ poſſit
feruidus tñ affcūs fidei fundamēto inixus in deo tñ ſolidatus
eē debet: vt hui⁹ ſacramēti p̄ntia in corde ſuo oēm t̄renū effectū
ſuparet. **D**ñ itaq; appellat ſacramētū hoc: ſacramētū amoris: q̄d
enī magis ē amoris q̄d dilcionis: q̄z diūctio dilecti cum dilcō fa-
miliaris. **N**ūc aīa mea cōſolare. qz q̄d q̄ſiſti iueniſti. **S**uſcipe xp̄s
preſentialit̄ et veracit̄: quēadmodū ſymeon ille iuſt⁹ et timorat⁹
ipm p̄ntialit̄ ſuſcepit. **N**ā diu in orōne hoc optaſti: et vltra votū
nūc q̄d voluſti obtinuſti. **S**i enī ſymeon ipm viſibilit̄ ſuſcepe-
rit: tu autē inuiſibilit̄: nō tñ minus veracit̄ ipm ſuſcepſti. **D**eniq;
ſicut oculus me⁹ corporeus nūc in ſacramēto non poteſt videre
tuā hūanitatē p̄ſentē: ſic nec p̄dcūs ſymeō: te in vlnis portans
videre poterat tuā dīnitatē niſi oculis fidei: ſicut et ego nūc te p̄-
ſentē video. **S**z q̄d mihi de viſu corporeo: cū beati dicant̄ oculi
nō qui vidēt ſc̄dm carnē: ſicut ſcribe et phariſei: ſz ſpūalit̄ ſicut
dilecti diſcipuli. **Q**uid ergo vis o aīa ſcire āplius de tuo dilecto

quid amplius requiris: quod desideras: Certissime et absque omni dubitatione ipsum in sacramento habes presentialiter licet inuisibiliter. Sed at tunc diuinam ordinationem: nonne merito convenientius sub aliena specie quam sub propria forma hoc agitur misterium. Quis enim tante possit esse ferocitatis ut ipsum presumeret sub forma carnis et sanguinis masticare. Unum divina sapientia optime disponens omnia prouidit ut carne et sanguine remanente sub specie panis et uini: que communiter humane refectio deseruiuit: hoc sacramentum sumatur. Quid aptius: quod leuius: quod decetius poterat iueniri: quod et nobis congrueret: et uitam non desereret: cum hec et similia opera tua magnalia et mirabilia tantae potentie disposita considero. **D**eina sapientia: pro stupore deficio: exclamans in memetipso. **A**ltitudo diuitiarum sapientiae et scientiae dei: quoniam quilibet es in ipsa tua essentia: que talis es ac tantus in rerum creatarum effluencia tanta uirtute sua. **N**unc igitur rex meus et deus meus: que me non meis meritis ad officium sacerdotale dignatus es eligere. et ministrum facere tantorum misteriorum: ut possim te quotidie agnum immaculatum sumere et offerre. **P**ro te ut doceas quilibet digne ualeam suscipere te: ita ut sit ad gloriam tuam: et ad salutem anime mee. **D**oc sciens pro certo. quod nullus unquam rex tanta magnus uel gloriosus tanta honorifice et reuerentem fuit ab aliquo susceptus ciuitate: nec aliquis carissimus amicus de uia longinqua ueniens: tanta letanter et affectuose salutatus: nec sponsus dilectus a fidele sponsa tanta gratanter et amoroze receptus et reuerenter tractatus: sicut anima mea te meum gratissimum impatorem: dulcissimum amicorum et hospitum: dilectissimum sponsum et amatorem hodie desiderat recipere: et introducere in domum suam: in cubiculum cordis mei secretissimum: ibique omnem tibi exhibere reuerentiam et impendere amorem ac deferre honorem a pura creatura creaturae. **S**apientia. **C**um ad reuerendum altare tori possibile. **A**scendens: sacrum dei tui corpus et sanguinem fidei oculis respice sic: uidelicet ut certissime et sine omni hesitatione toto corde credas: et ore confitearis: quod illa hostia consecrata sit uerus dei filius ex uirgine natus: que mortuus est: et resurrexit: iudex uiuorum et mortuorum: ut sis de numero illorum que sunt veri iudei. non littera sed spiritu: non secundum carnem sed secundum promissionem. **I**ndutus confessionem cordis et oris sicut uestimeto: ut omnia interiora tua eum esse deum confiteantur: et omnia ossa tua id ipsum proclament. **D**einde cum reuerentia debita et honore precipuo occurreris deo tuo: deuotione quadam humiliter mirare: quod tantus dominus ad tantillum seruum: et tanta nobilitas ad miserum uermiculum: et maiestas tanta ad uilem leprosum dignatur uenire: et dicere cum metu et reuerentia. **D**omine non sum dignus ut intres sub tectum meum. **S**ed confisus de tua pietate et clementia: accede

*propter suam infirmitatem
Sicut scriptum est
in prophetis
Sicut dicitur
in prophetis*

60

7

do ifirmus ad medicū vite: sitiens ad fontē mīe: egenus ad do
minū celi ⁊ fr̄e: oīis ad pastore: figmentū ad suū create: deso
latus ad meū piuz cōsolatore ac liberatore. **P**ostea ardētissimo
desiderio manu cordis: haustu iteriori tam pclarū suscipe spon
sum: eius p̄sentia dulcissima delectatus: ⁊ hoc ē qđ sup̄ ōnia, de
beret mouere animū amozosum: cū scz cogitat se presentez ha
bere ipm suū dilectū ⁊ amicū: pro cuius amore huic mūdo quo
tidie morit: ⁊ omnē terrenū amozē execrat. **E**n huius mundi
stulti amatores quacūq; die solūmodo viderint dñm: vbi dilec
tum eē nieminerint. tota die illa amplius gaudēt ⁊ letiores red
dunt. **P**erpēde ergo ex hoc qđ digne gaudebit ⁊ vehemēf ex
ultabit: qui nō creaturā vilem: s; oīm create: nō stercus inuo
lutū: s; dei sapientiā humanataz recipit sub hac visibili forma.
Mirum ē qđ animus amozosus die illa qua dilectū createorem
suū sumpserit pro aliqua re tēporali poterit cōtristari: qz absq;
dubio tam inensam pro tūc apud se materiā habet gaudioruz.
qđ merito oēz euentuz cōtristabilē absorbere ⁊ annihilare debe
ret: sicut oceanus guttā in se receptā aceti. **D**emū si sacramēti
huius sapore tibi inexpertū experiri desideras: cura aiām prius
tuā abstrahere a vicys ⁊ nēgocijs secularibus ⁊ carnalibus: vt
eius sumptionē precedat p̄funda cōtritio: ⁊ pura cōfessio. **I**tēq;
actualis deuotio te potius trahat qđ indulta cōsuetudo: ardētis
finis affectiōibus ⁊ sanctissimis meditatiōibus tanq; rosas ru
bescētibus: ⁊ lilys albescētibus: hospiciolū cordis tui ei adorna
⁊ thalamū tanto sponso per verā pacē cordis prepara: ⁊ cuz pre
sentē senseris int̄ cordis brachia ipm reclina: per exclusionem
omnis fr̄eni amozis: ⁊ inclusionē sponsi celestis. **D**einde duota
anima me audire faciat vocem suā: cantando mihi de canticis
syon: cuius melodia ex triplici p̄portione cōposita suauissimuz
reddit sonū: videlicet ex p̄fecta obliuione terrenozū: feruido ef
fectu eternozū: ⁊ laudis quadā inchoatione spiritūū beatoruz
Selix qui hec gustu inf̄no percipere meruit: qui hec per veram
experientiā magis qđ per v̄ba vel scripta cognouit. **I**n hac feli
ci vnione si cōcessa fuerit desup ineffabilis pausatō: raptica q̄
dam contēplatio. ⁊ inusitata fruitio illius summi ⁊ veri p̄sentis
boni que animā sursum trahat: ⁊ ad puram contēplationez di
lecti paulisp̄ trāsmigrare faciat: gratias referat bonozū omniū
largitozi: nec se verbis effundat: s; secretū teneat: sciens qz ani
malis homo non percipit ea que sunt spiritus: sed stulticia illi
videtur: neq; alienus v̄scetur ex eo: sed cum profundo cordis

3
+ 13

Simil

U

4

cont. no
A. 10.

gemitu in hanc vocem erumpat et dicat. Vere tu es deus absconditus: et quod oculus non vidit: nec auris audiuit: nec in cor hominis terrestris ascendit: non solum que deus electis suis in futuro reseruauit: sed nec ea que in hac vita suis amatoribus dare consueuit.

Discipulus. **O**mira et stupenda cordis mei cecitas et duricia ingemiscenda. In abundantia namque maxima spiritualium diuitiarum tam longo tempore pauperissimus extiti: in copia tantarum deliciarum miser fui: in redundantia gratiarum aridus remansi. Miser ego: tantalus alter ego rubescentes rosas delectabiles de rosario tui: nec earum suauem percepi odorem: flores vernantes manu gestabam: et pulcritudinem eorum non aduertebam. Oculos apertos habui: et ex ignorantia ad tot mirabilia non resperi. Stillicia celestia recepi nec sensi: ad mensam deliciosissimam quotidie inuitatus fui: et vacuus et macie confectus inde recessi. **O** mi deus tibi conqueror: cum intimo gemitu cordis mei: quod tam diu longe a te aberam: et tu mihi tam prope fuisti. Tu mecum eras: et ego tecum non eram: quia me curis mundanis et vanitatibus superfluis inuoluentes te modicum curabam. **O** dulcis hospes anime qualiter ab ineunte matura etate cum primo ad me venisti: usque ad hunc te recepi: qualiter pertractaui te summa pulcritudo: heu me miserum quod frequenter te summa maiestas irreuerenter suscepi: quod tepide panem angelorum summe delectabilem sumpsi. **O** insensibilitas anime mee: liquorem balsamicum: mellitum: deliciosum ac suauissimum in ore habui: nec fragrantiam ipsius sensi. **O** tu iocundissimum speculum cunctorum beatorum: gaudiosum spectaculum omnium angelorum: et felicissima leticia hominum bonorum: sic vitam meam miseram expendi: quod raro vel nunquam suauitatem tantam ex presentia tua expertus sum: neque spirituale aliquando consolationem: de tua dulcissima presentia habui: quantum possibile fuisset si me cum debita reuerentia et deuotione ad tuum sacrosanctum corpus et sanguinem disposuissem. **D**eum prochdolor me miserum: sic me terrenis actionibus et affectionibus mundanis implicaueram: sic eis per desiderium inbeheram: ut palato meo non sano magis saperent corporalia quam spiritualia: et terrena plus mouerent quam eterna. Unde et si in crastino amici alicuius dilecti aduentum presciuissem: pre gaudio noctem illam insomnem duxissem: et studio se totis viribus precogitassem qualiter sibi in omnibus placere potuissem.

13
Dm l

Domi deus s; e regione te sūme reuerendū: sūme dilectū: quem
 celi cōcentus honorat: quē fra pōntus ethera colūt: adorāt: p̄di
 cāt: cuius faciem abyssus tremiscit: et cui oīs creatura obedit:
 nūq; cū tanto affectu et desiderio recepi: nec honoravi vt potui
 et debui. **A**b me miserū et stultū: q̄ntū in hoc deliq;. **O** q; cito me
 a te ad alia cōverti. **A**verti faciē meā ne viderē in finez: q; cito
 te expuli: nec tibi in me locū ad manendū pmisi. **S**ic me sepius
 tediose ad te habui: ac si tu deus me^o presens nō fuisses. **S**ic dis
 simulavi: ac si te presentē minime advertere vellē. **N**ūc aut̄ ōni
 dissimulatiōe p̄icta: q̄si de somno ad vigilandū exp̄gefcūs: oculo
 aperui: tuā presentia affectuosissime āplectens: cu desiderio
 cordis et aie mee. **N**ā quotiēscūq; presentia tuā recogito: exulta
 re icipit spūs me^o pre iubilo: q̄si q̄ bonū nunciū recipit venientē
 de longiquo. **T**aceo de dñi mei p̄sentia venerāda: certe qd̄ mi
 nus ē sola angeloz tuoz felix p̄sentia: in quocūq; loco etiā mul
 tū distātī inuēta: mihi fuerat affectu p̄cipuo amplectēda: quos
 et si oculus corpore^o nō vidisset: saltē p̄ fidei experimēta affectu
 īteriori edoct^o eoz p̄sentia honorassem. **N**ūc aut̄ certissime cog
 nosco qz nō solū angeloz delectabilis exercit^o: s; et angelozum
 dñs locū hunc honorabilē reddit. **V**ere etenī dñs ē in loco isto:
 et ego nesciebā: et iō vehement̄ doleo q; huic loco magnaz reue
 rentia nō exhibui: v̄bo et facto. **N**ā vbi dñm meū presentē sciui
 hūilī inclinare debui: cū aliud signū reuerētie sibi exhibere nō
 potui: qd̄ fecit daniel vir desiderioz: q̄ in fra aliena constitutus
 verso vultu cōtra ciuitatē vbi templū dñi eē sciebat: deuz suum
 adorabat: et ecce tēplo maior hic ē. **D**eu quotiēs in choro in pre
 sentia sacramēti steti tā idenote. et distracto corde p̄ oculoꝝ eua
 gationē: cordis mei ostēdebā in deuotionē. **O** quotiēs locū hūc
 in quo sub sacramēto hospes dulcissim^o p̄sens fuisti negligēf:
 et festinant̄ p̄tery: q; neq; vocē quidē duote salutatiōis cor meū
 tibi meo amabili cū affectuosa īclinatiōe exhibui. **P**ropterea
 nēpe qz tu deus me^o et dñs me^o: amor me^o es: cordisq; mei the
 saurus p̄ciosissim^o: iō presentie tue debuit cor meū adgaudere:
 anim^o applaudere: oculi letant̄ arridere: os iubilare: labia te be
 nedicere et gloriificare: et singula q̄q; mēbra et artus tui ostēdere
 signa amoris. **Q**uis enī ignē in sinu suo potest tenere vt non cō
 buraf: et amorē ignitū p̄sente amabili abscondere vt nō p̄daf. ve
 lit: nolit: p̄dif lumine illo suo. **V**ide ergo q; diligēs amator tu
 es: atq; ideo nō amator: qz negligēs. **I**ntēsus nāq; amator neg
 ligēs eē nō potest: opaf enī magna si ē: si enī non opaf. amator

non ē. Quid fecit ille tuus symphonides: homo scdm̄ cor tuuz
qui nudatus velut vnus de scurris cū organis arinigatis totis
viribus saltauit corā archa. In qua solū fuerūt res corporales:
vmbra futuroꝝ habētes: q̄ nūc v̄itate detecta ad lucē pdierunt.
Nam hoc sacramentū cōtinet māna: nō quidē hoc qd̄ māduca
uerūt hy q̄ in deserto mortui sūt: s; panē celestē: quē q̄ māduca
uerit viuet in eternū: z iō nemo mihi de cetero molest⁹ sit: si hec
magnalia opa mirifice extollo: q; si cūcta corpis mei mēbra in
numerofitate arenā maris excedētia: eēnt organa dulcifona: z
oēs potētie mee eēnt voces iubilose: his oibus te laudare cupe
rem totis virib⁹ meis cōditor orbis: flens insup ac dolēs q; huc
usq; ad hoc celeste misterīū intellectū habui tā excecātū: z affec
tū induratū: eo q; nimis supficialit̄ trāsui: nec pōderāda pōde
raui: z me ad tantā grām nō melius abilitaui. S; nūc expāsis
in modū crucis manib⁹: z erectis in celū luminib⁹: p̄cor veniā
de omīssis. In tenebris nāq; desidiōse. incōsiderationis sui vsq;
adhuc: nūc aut̄ lumē sapie tenebras ppulsauit: z te mihi affectu
quodā ineffabili demōstrauit: desidiā depulit: z fidē dormitantē
excitauit. Restat ergo nūc vt quē tua grata p̄sentia veluti pane
vite z itellcūs cibasti: potuq; sapie salutaris potādo istruas: re
spondēs tuo famulo ad q̄sita. **Primo igit̄ q̄ro:** qd̄ per tuā p̄sen
tia cōferas hōi te deuote **Sapiētia** **Queso** vñ p̄cedit
in sacramento suscipiēti. **Amator** es tu an mercenari⁹: Putas ne hāc infrogationē ido
neā eē animo amozoso: Intēse amās dūmō suū amatū habeat
nō multū alia curat: dilectū q̄rit: z ideo dilectū habēdo: bonuz
vtile dissimulādo trāsit: p̄ amore q̄ris: an p̄ amoris mercede:
Quid meli⁹: qd̄ vtilius: qd̄ ve p̄ciosius habeo memetipō: **Qui**
habet qd̄ noscit̄ amare: qd̄ vlteri⁹ debet hic desiderare: **Qui** se
ip̄m totū amico dedit: quis queso ei negauit: **En** in sacramēto
meip̄m tibi tribuo: te tibi p̄i aufero: z te in meip̄m ouerto. Nō
enī tu me mutabis in te sicut cibū carnis tue: s; tu mutaberis i
me. S; fortassis in amore nondū p̄cūs es: nō solū amozes: sed
eius equalē diligēs mercedē. Ideo nūc tibi respōdeo p̄ infroga
tionē eq̄pollentē. **Dic** mihi qd̄ cōfert solis fulgor aeri: cū in tota
v̄tute sua absq; nube rutilat: z ip̄m q̄si p̄pendicularit̄ penetrat i
tpe meridiano: **Vel** qd̄ prestāt micantes plīades: aut lucifer ra
diosus caliginose nocti: aut certe qd̄ doloris affert vernalis se
renitas t̄re hiema **Discipulus** **Multuz** vtiq; fruc
ti glacie c̄stricte: tum z nigranuz de

Quis Aio

Amator hanc
quoz

cozem singula hec secum afferre dubium non est.

Sapientia Magna quidā hec tibi vident atq; glori
osa: qz nota sūt z cōprehēfabilia: sed reue
ra dona spūalia ī sacramēto collata: suo mō sunt multū maiora
Nā minima grā g̃tum faciēs: quā in sacramēto deuote sumēs
merēf recipe: magis aīam ī futuro spūali irradiatione clarifica
bit: q̃ aliquis solaris radius aerē purum possit illustrare: cum
spūalia incōpabilit̃ excedant corpalia. Tacitis nihilominus di
uinis z occultis quibusdā illuminationib⁹ q̃b⁹ aīa interdū etiā
in hac vita erūnosa merēf perfundi: intm̃ vt sibi putet abyssum
claritatis aperiri: que tñ a nullo sensu cōprehendi possunt: sed a
solis recipientibus cognoscunt̃. Itē talis grā maioris illumia
tionis in futuro seminariū existit: q̃ si oīa sydera celestia ī vici
no terre posita essent: z hūc mundū tota ṽtute sua illuminarent
Item talis grā fidelit̃ reseruata: maiorē p̃stabit aīe in futuro ve
nustatē z pulcritudinē spūalem: q̃ aliq̃ estas: cunctis t̃re germi
nātibus: corpale p̃stare potuerit vnq̃ decorē. Et si vis h̃ oīa cer
tius nosse: diligēter ppēde cōditiones hui⁹ sacramēti. Nōne di
uinitatis radi⁹ ī hoc sacramēto velatus: in patria autē clarus z
manifestus: p̃stātor ē ad clarificandū aīaz sibi hic p̃ grāz vnitā
in futuro aut p̃ gloriā: q̃ sol iste visibilis ad illuminādū totum
aeris emisperiū. Nā ip̃e solus ē q̃ illabit̃ essentie: z spūs beatos
seip̃so replent: vt vn⁹ iam cū eo spiritus fiāt. O quāta erit glā: q̃
immēsa claritas: cū aīa tota extra se posita: tota ī deū trāsforma
bit. Itē corpus meū glorificatū hic fidelit̃ cū grā sacmēti sūptū.
nōne totā celestē curiā z quālibet electā animā maiori venusta
te valet decorare q̃ cursus syderū: varietas t̃pm: terrā hāc cor
paliter possint adornare? Itē aīa mea nobilissima z ṽbo vicissi
me vnita in hoc sacmēto cōtenta: nōne maioris ē luminositatē
suo mō formaliter z effectiue: q̃ sint oīa astra matutina: z syde
ra vesptina: z hec oīa fidei aīe ex sacmēti hui⁹ debita p̃ceptiōe
in futuro largient̃: exceptis alyis gratys z vtilitatibus quotidi
anis magnis z innume **Discipulus** Stupeo cuz
ris q̃ sepius replicatis. audio tot in
signia d̃ hoc gloriofo sacramēto mirabili. Sed p̃cor ne spernas
vnā quā p̃pono dubitationē. Ex quo tu ōnipotens deus hoc ve
nerabile sacramentum tā innumeris z gloriofis affectibus spi
ritualibus dignat⁹ es decorare: nō solū in futuro s; z in p̃senti:
q̃so quare hoc totū sic ē occultū z absconditū: vt pene a nullo pci
piat̃: nec eius ṽtus si audeo dicere credētib⁹ satis appere vidat̃

Discipulus

Quid circa alios agat nescio: cū nō sim explorator cōsciētie ali
enc: hoc vnū in me aliquoties exptus sum: cū ad sacrosctū cor
pus et sanguinē dñicū accedere volui: a quo tāta bona pcedere
audiui: in tāta cordis duricia et mētis quadā ebitudie me iueni
accedentē et recedentē: q̄ oīm spūaliū illuminationū et dinorū
carismatū de hoc sacramēto pcedentiū put aduertere potui taz
exps remāsi: q̄ nec in aliq̄ suauē eius gustū in me sentiri potui.
sz sic sine fructu remāsi: ac si penit⁹ nullū effectū ipm sacramētū
in se haberet. **M**agnū cōsiliū altissimi: o si auderet famulus i
sapiēs et stultus rephendere dñm sapiētissimū et irrephensibilez
oia poptime disponentē. **Q**uare q̄so tāta et tam imensa bona oc
cultasti: **N**ōne melius eēt vt euidētiorib⁹ idicys et manifestiori
bus experimentis fidem tantorum instaurasses misteriorum.

Sapientia An ignoras qz p fidē ambulas: et nō per
spem: sz quod sensus idicat experiētia do
cet. et pbat fides qlit pōt recipe: q̄nimo nec ē fidē d̄ficē vbi d̄
mōstratio cognoscit locū h̄e. et p̄ n̄s meritū fidei p̄bit p̄clarū
Si ergo vis sac̄menti hui⁹ misterii exp̄ientie cōnuttere necesse
erit fidē et fidei merituz de medio tollere. **E**t qd si elcūs aliquis
cogitationes timidas p̄teruolātes sentit: nec tñ consentit: vtiqz
coronabit si legitime certauerit. **A**peri q̄so libzū cordis tui: et
vide qz euidētissima cognitione h⁹ sacramēti misterii dat cog
nosci quorūdam cordibus. **E**quidē et si nō sp: q̄nqz tñ ex gratia
et p̄uilegio speciali dat quodāmodo ieffabilē p̄cipi veritas hui⁹
sacramēti: ita vt et si possibile sit eē aliquā sciam maiorē et certi
orem scia fidei: p̄ hanc dat cognosci et sciri hui⁹ iestimabilis sac̄
menti verissima ex̄ntia: vt pro tunc fides quodāmodo actualiē
cessare videat. et res putet transisse in verā p̄fectāqz cognitionē
hec quidē dixerim: nō scdm̄ cōem cursū: cū oīm sciaz elemēta
et p̄ncipia hec excedat cognitio. **N**ec ipsis quidē carissimis hec
grā sp̄ aderit. deo melius eis p̄ fidei p̄ncipia p̄udente: sed soluz
interdū: cum videlicet aīa ad supna rapiat: ad celestia misteria
cognoscēda eleuat: p̄ ut tūc diuina grā hec vel his filia dignat
manifestare: q̄ reuelat occulta de tenebris: et enigmaticas ac sē
sibiles interdū dat sup̄gredi manifestatiōes: et ad inuisibilia et ar
chana secretoz dei extollit: a q̄bus tñ cuz auulsus fuerit rursus
redibit ad cōsuetā fidei documēta p̄ioz pene ignar⁹. **I**gitur ex
his patentē collige: q̄ hoc sacramētū nō ideo minus verū ē qz
spūalis eius affect⁹ inuisibilis: vel sensibilē ip̄ceptibilis ē. **N**az
p̄sentia diuina ibidē existēs lux ē: nō quidez talis que ab oculo

corporeo videri possit: vel q̄ se ad exteriora diffundit: s; q̄ a solo
intellcū diuino vel saltē ab ip̄o beatificato videri possit: et que ī
sup̄ius eēntia lux eēntialit̄ existit. Nā et substātie sp̄uales q̄sto
fuerit nobiliores tāto simpliciores. Minima nēpe q̄ntitate sūt
maxima **Discipulus** qui diligētī sollicitudine cu

rāt pōderare sacramēti huius p̄ciosissimā virtutē et vtilitatem:
accedūt quidē arida mēte quadā ducti cōsuetudie: morē cōmu
nitatis sectātes: festinātes nō vt accedāt s; vt recedāt: festinan
tes nō ex affectu deuotiōis: s; ex defectu diuini feruoris: et ideo
sicut vacui accedūt: sic et ianes ac sine grā recedūt: et hy sūt sicut
aīalia nō ruminātia q̄ in lege tanq̄ imunda reyciebant. Non
enī studiose recogitant neq; retractant vel q̄nta bona seu mala
hinc inde sequant: bene vel male recipiētes: s; et si sup̄ficialiter
fortassis et q̄si p̄functorie h̄ eoz memorie occurrerit: statī velut
pua scitilla ī frigido pectore extinguit: et sic vlt̄ quidē nō cōparet

Sapientia Tria sūt genera hoīm sacramentalit̄ me
cipientiū. Quidā sūt oīno idispositi: sicut
illi q̄ sunt criminalib; iuoluti: q̄nidā bñ dispositi: sic p̄fecti: q̄daz
medio modo se habēt sicut īdeuoti. Primi merent̄ eternā mor
tem et tēporalē maledicōnē. Secūdi vitā eternā et sp̄ualē b̄ndic
tionē. Tercy panē artū et cibū insipidū comedētes: eius nō per
cipiūt sua

Discipulus Quid si hō fragil̄ pctā aliq̄
uitatem. occulta fortassis cōmisit: s; ī
p̄cinctu accedēdi de pctis conterit̄ et facit scdm̄ statuta ecclē h̄
q̄d potest: nunq̄d audebit de tua grā hō hic peccator accedere?

Sapientia Si vere cōterit̄: et cōsilio sp̄ualīū vtiē me
dicor: iam pp̄rie loquēdo peccator nō ē.
Maria magdalena dū corde cōpuncta ad pedes dñi accessit: et
lacrimis eos rigauit: nomē quidē peccatricis habuit: peccatrix
tamē amplius non fuit: q; ei xp̄istus peccata dimisit.

Discipulus Unusq; in sensu suo abūdet. Ego at
in p̄posito vere existimo: q; hui; sacra
mēti diuina misteria oēz v̄tutē trāscendāt: et oīa mirabilia opa
dei in hoc mūdo supercellāt. Quis enī viuūt in hoc mūdo tā pu
re vel inocent̄: q̄ sit idone; minister vel susceptor hui; sacramēti
vel quis p̄sumere audeat d̄ semetip̄o: quē petrus apl̄oz p̄nceps
inclit̄ expulit a se dicēs. Exi a me q; hō peccator sū dñe. Sic et il
le cui; fidē singularit̄ in israhel dei sapia laudabat: dixit. Nō sum
dignus vt itres sub tectuz meū. Quis igit̄ natus de muliere: se

*Iuliana dicitur
ratio.*

*tria genera dicitur
sunt.*

Ratio

*Quantas
parat.*

cōdigne ad tāta mis-
teria poterit pparā. **Sapientia** In natos mulierū
sola v̄tute z iusticia operū suoz tanq̄ ex cōdigno se sufficientē p̄
parare possit: etiā si vn̄ homo haberet naturalē oim angeloz
puritatē: z oim cōprehēsoz mūdiciā z claritatē: omniūq; viato
rū merita p̄ vite austeritatē: ex his oibus circūscripta dīna gr̄a
nō fieret satis idone⁹ ad

Discipulus O deus etne
pcipiēda tanta misteria. q̄ terribile ē
mibi meis similib⁹ pctōribus hoc audire: heu heu dñe deus: z si
celi nō sūt mūdi in cōspcū tuo: z in āgelis tuis repperisti prauī
tatē: hoīes q̄q; magnoz operū te nō merent̄ ex iusticia sua reci
pere. ve mibi qd̄ erit d̄ nobis qd̄ in luto pctōz otinue volutamur

Sed z velut claudus in limo: sic in ipis n̄ris v̄tūq; bonis ope
ribus modicis fluctuātes: in duas ptes claudicam⁹: qd̄ parū vel
nihil deuotiōis habem⁹. Nec de ipis qd̄ negligentys n̄ris put
oportet opūgimur. Cū q̄nta nobis formidie merito ē accedēdū
z timēdū: ne forte s̄ qd̄ dēret cederē ad veniā cedat ad ruīnam.

Sapientia Attende diligenti q̄ hoc pietatis sac̄men
tū ē in remediū institutū: z iō q̄ncūq; hō
facit hoc qd̄ potest abilitādo se ad gr̄am: sufficit nec req̄rit deus
ab hoīe hoc qd̄ sibi viderit ip̄ossibile eē. Quicūq; ergo suscipiēs
facit hoc qd̄ p̄t: diuina pietas supplet p̄ gr̄am hoc ad qd̄ pueni
re sine gr̄a nō potest: z iō ceteris paribus potius ē accedēdū ex
cōfidentia diuine pietatis: q̄ ex cōsideratiōe pp̄ie fragilitatē ab
stinēdū: q̄uis v̄trūq; p̄ loco z tpe reddat cōmēdabile. Nōne
egrotus festinat ad medicū: z paup̄er diuitis pulsat ad ostium:
Accede: pulsa: nihil hesitās: medic⁹ est z pussim⁹ distributor: lar
gissim⁹q; remunerator. Ip̄e solo v̄bo restaurat vniuersa: sua p̄
sentia curat vulnera: medef corda: tristiciā depellit: z cordis le
ticiā tribuit. Quis ergo tā incōsulte audeat dicere q̄ hy qui sūt
spūalif̄ ifirmi nō debeāt accedere ad eū qd̄ languozes hūanos tu
lit: z ifirmitates ip̄e portauit. Ecce mulier imūda accessit retro.
z tangēs eū ē sanata. Peccatrix dū eius osculat̄ pedes ē mūda
ta. Abahanea dū seq̄t̄ nec desistit ē exaudita. Leprosi accedētes
curati sūt. Cēci: demoniaci: paralitici: z cūcta nature mōstra dū
credūt z accedūt salutē cōsequunt̄. Nā v̄tus de illo exibat z sa
nabat oēs. S̄ z publicani z pctōres dū appropinquāt ad iesum
veniā merent̄. Quinimo cōiuuiū atq; hospiciū eoz nō spernit:
qui nō venit vocare iustos: s̄ pctōres in hūc mundū. Un̄ nō in
cōuenientē dici p̄t: q̄ sic aduētus ei⁹ in carne fuit in saluationez

*Nota dicitur in
11a v̄lta f̄q̄m
7m nō m̄l̄.*

2
3
4
5
6

peccatorum: sic et hec salutaris hostia sit fidelibus collata in remissione peccatorum. Nam et dei sapientia in ultima cena: in institutione huius sacramenti salutiferi sic dicebat. Hoc est corpus meum quod pro vobis traditur: et hic est calix qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum. Qua propter cum feceris quod in te est: accede secure absque trepidatione in fide et caritate: nihil

hesitans de ipsius pietate. **Discipulus.** O verbum gratiosum et amabile ut et ego miser peccator proprie conscientie prauitatis: audeas accedere ad dominum maiestatis. Sed nunc quod obsecro ut dicas mihi vtrum melius sit frequenter accedere vel rari ad hoc celestis sacramentum

Sapientia Super hac re communem et notam egregie doctoris Augustini accipe sententiam: quod vtrumque pro loco et tempore dicit esse commendabile: ut et per reuerentiam interdum abstineatur. et ex deuotione nihilominus accedatur. Quibus vero ex frequentia accessu reuerentia sacramenti pietas et deuotio accrescit: his frequentatio utilis erit. **Discipulus.** Sed quid erit de his quae quae

semper in eodem videntur permanere affectionis consuetudo: et percipientes se ex hoc non multum proficere: sed neque deficere notabiliter. Adhuc quoque frequentem sentiunt se duriciam quadam oppressos: ita ut eis celum desuper ereum et terra videatur esse ferrea: ex ariditate spirituali et cordis duricia. Et licet solitum numerum expleant psalmodiarum et orationum: et se per confessionis lauacrum expurgent: corde tamen duro et affectu remanent frigido: nec gratia spiritualis gustum aliquem percipiunt. Sed et illud subferatur: quod satis quidem flebile et afflictiuum est bonarum mentium: quod crebrius hoc querunt: quod videlicet interdum in eius perceptione gratia notabiliter more solito se subtrahere videatur: ita ut quodammodo sequente se spernent: et clamantem pro se fugere putent: hoc mihi prius satis videtur mirabile pietas et lamentabile

Sapientia. Multis ex causis atque modis duricia talis animam deuotam affligere consuevit: ut ex propter extat sententia: quibus omnibus premissis: hoc solum teneas: ut quicumque per diligentem inquisitionem te eidem causam dedisse non inuenieris: sed quod tuum erat fecisti: si super hoc mentis duricia permissioe divina emerferit: quod electos suos mille modis tribulare consuevit: non te res hec frangat: nec te notabiliter huius rei causa a salutari sacramento hoc subtrahas: sciens quod diuina pietas salutem anime sepius secretissime et fidelissime operatur: cum solo fidei subsidio anima inicitur: nec aliquid dulcedine spirituali fulcitur: non minus quam si prosperitate spiritualium carismatum afflueret. Nec tamen in his put se oportet caute teneret: et ideo interdum tales gratia utilius subtrahuntur: ut abstracte auidius repetantur

5.
et recepte cautius cōseruēnt: et vt sic aīa dīlcā in hūilitatis scola
exercitef. Porro vnū ē qđ valde notabile ē: et qđ debes attēde
re diligēf: scz qđ hic pmissus spūalis sapor ac in hō quidē gust⁹
nō est fidei debitus effcūs: neq; ē p̄sentis sz ē eīne beatitudinis
et cū dat in sacramēto vel extra: grās age: cū nō dat grās age:
et patientē sustine: sciēs qz non ē in potestate tua: sz sūmi et benig
nissimi largitoris: qđ nō put vis vī qñ vis: sz qñ sibi placuerit da
bit: p̄ut iudicauerit eē ad suā laudē et tuā vtilitatē. Notandum
qđ qđ summū illud bonū ē tam copiosū et infinitū: vt q̄nto ma
gis p̄cipiat t̄nto p̄cipiās quodāmodo capacioz ipius efficiatur
Un̄ et in hoc sacramēto sepius cōtingit: qđ q̄nto ex timore iordi
nato se quis notabili⁹ subtraxerit: tanto de die in diē differēdo
maiozē idispositionē incurrit. Melius ē ceteris parib⁹ accedēf
ex amore q̄z abstinere ex timorē. Melius ē singulis ebdomadis
vel etiā diebus accedere cū vera hūilitate: et ip̄fectiōis pp̄rie re
cognitiōe: q̄z semel in anno pp̄rie iusticie ex p̄sumptiōe.

Tempus
Discipulus Dic queso qđ sit hora quam p̄ncipalissi
me debet accedēs attendere: et se totū
colligere: atq; ad ei⁹ **Sapientia** Ip̄m nūc illius sac
grām preparare.

et spūalis masticatiōis: qz tūc celū qđāmo aperit: et filius dīlcūs
aīe disposite corpaliē et spūaliē mittit et vni⁹ p̄pter qđ et missa a
missiōe pat̄na **Discipulus** Quid de his qđ maximo
appellatur. cū desiderio te in sacmē
to recipe cōcupiscūt: et tñ hoc qđ desiderāt habere nō possunt.

Uident añ se huius sacramēti ministrū stantē et te sumientez re
spiciūt: et p̄re desiderio cordis brachia ad se extendūt: os aīe ape
riūt: te recipe cupiētes: nec ē qđ exaudiat. qđ te porrigat. et aīaz estu
rientē impleat tua p̄sentia desiderata. Tu scis qđ videre et non
gustare multū ē af **Sapientia** Sūt qđ me in hac mensa
fictiuū amāti aīe. sacramentalit̄ recipiunt et
tñ ieiuni recedūt: et sūt qđ hac mēsa fraudāt et tñ de plenitudine
eius copiosissime iebriant. Nā illi qđez solū sacramentū: isti at
sacramentū et ei⁹ **Discipulus** Adhuc duo mibi i
v̄tutē p̄cipiunt.

hac materia dubia
restāt: videlicet vtrū aliq̄s plus habeat qđ te corporalit̄ et spūaliē
māducat: vel hic qđ solū spūaliē: id est q̄ntū ad effectū sacramēti
et rō duby: qz nosti eū qđ dicit crede et māducasti. Utē q̄z diu re
maneat illud reuerendum sacramentum postq̄z fuerit ab homi
ne sumptum.

Sapientia. Reuera ap̄liore materiã duotiõis ⁊ ḡe
simul h̄z donantẽ cū dono: cãm cū effcū. **De secūdo** satis h̄s
manifeste patrū sn̄ias: q̄ verū corp⁹ dominicū tam diu manet:
q̄ diu manent species sacramentales

Oratio ad sacramentum.

Hie sanctissimū corp⁹ dñicū i b̄ sacramēto cōtentum: te
cōfiteo: labijs: te toto corde diligo: te totis visceribus
occupisco. **D**ignare q̄so hodie infirmā aiã: te salutarẽ
victimã ⁊ fontẽ oim gr̄arū recipe cupientẽ: tã clementẽ ⁊ ḡtiose
iuisere: vt medelã i corpe ⁊ i aiã: tua ex p̄ntia gaudeã iuenisse.
ne respicias dñe ad iniquitates ⁊ negligentias meas plurimas: s̄z
ad miseratiões tuas infinitas. **Tu** nãq; es p̄ quẽ orbis terre est
creatus ⁊ sanatus: p̄ quem oēs herbe ⁊ cūcte res virtuose suas
fortiunt̄ vtutes. **Tu** es agn⁹ ille imaculat⁹: q̄ hodie p̄ toti⁹ mūdi
redẽptiõẽ p̄i eterno victimaris. **O** manna dulcissimū o nectar
suauissimuz: cōfer ori meo tue salutaris p̄ntie mellisui⁹ gustuz:
accẽde i me caritatẽ tuã: extigue vicia: vtutes infunde: gr̄as ad
auge salutẽ mētis ⁊ corpis tribue. **I**nclina q̄so celos tuos ⁊ de
scẽde ad me: vt tibi cōiūct⁹ ⁊ vnit⁹: tecū p̄ter vn⁹ efficiar sp̄s.
O venerabile sacmētū p̄ te queso oēs inimici mei repellãt: pctã
dimittãt: ⁊ oĩa mala p̄ tuã p̄ntiaz excludãt: bonum p̄positū
tribue: mores corrige: ⁊ omnes act⁹ meos i tua voluntate dis
pone. **I**ntellcūs p̄ te ih̄u dulcissime h̄ nouo lumie illustref̄ affec
tus inflãmet: spes robozet: vt vita mea emẽdata semp̄ pficiat
i melius: ⁊ tandẽ conferat̄ exitus beatus. **Amen.**

Qualiter eterna sapientia sit ex toto corde: ⁊ ex tota anima
iugiter omni tempore laudanda.

O**Baudite me diuini fructus**

aquarū: ⁊ q̄si rose plantate sup̄ riuos aq̄rū fructificate:
q̄si libanus odorẽ suauitatis habete: florete flores quã
liliū: date odorẽ ⁊ frõdete i gr̄arū actiõẽ: ⁊ collaudate cãticū: et
bñdicite dñm i opib⁹ suis: date nomini ei⁹ magnificentiã: ⁊ cfite
mini illi i voce labioꝝ vestroꝝ: i cãticis labioꝝ ac cytharis: ⁊
sic dicetis i cõfessione. **O**pa dñi vniuersa bona valde. **Bñd**icen
tes dñm: exaltate illū quãtū potestis: maior est enī omni laude

Discipulus **O**dilecte mi q̄s mibi det vt cor lãgui
duz in tuo amore: ⁊ p̄ desiderio te lau
dandi sitibūdū cõceptū laudis hui⁹ añ mortẽ vicinã ad effectuz

perducere valeat: vt ignis ille in interioribus estuans fortis erit
par: et latitudinē totius orbis p̄transeūdo vniuersa corda in lau
de tua sursum erigat et in amore tuo vehementer accēdat. **O** vtinā
cūcta suauia istrumēta musicalia: celestes q̄q; armonie: ac tres
tres melodie de corde meo sursum p̄cederēt: et condignas laudes
tam dulciter p̄sonarēt: vt oculis dñe maiestatis tue grates fierent
ac totā celestē curiā nouo quodā et ineffabili gaudio letificarent.
Sed q̄d dicā: **M**emetipm dñe tua laude indignū eē cognosco
quāobrem precor vt saltē cetera creature: nobilitate p̄clare: ip̄fec
tū meū dignentur supplere. **I**git̄ opto et ex toto corde desidero vt
orbis planetarū ac celū sydereū: limpidissimo lumine radiosū:
florifera q̄q; germina vernali decore cōspicua: pulcrisq; colorib⁹
bus adornata: necnō et oīa ignite caritatis desideria: de cordib⁹
te vehementissimo amore diligentū p̄cedentia: te laudēt et bene
dicant in secula. **A**d laudis tue solā memoriā dñe mi cor meuz
liquefcit: sensus stupet: mirat̄ ratio: verba deficiūt: et in memet
ip̄m cōuersus altius suspiro. **N**am quoddā ineffabile desiderū
q̄d oēm nature sup̄gredit facultatē: te summū bonū laudādi in
me iuenio. q̄d tū infor̄me relinq̄ sua ex impossibilitate d̄plozō. **N**ā
si te intelligētys seu intellectualib⁹ creaturis cōpare voluero: in
infinitū te sup̄gredi cūctas creaturas certissime iuenio. **S**i bo
na ac dulcia: speciosa vel gratiosa cōsidero: te sup̄ hec oīa ineffabi
lī gratiosū eē: imo q̄d plus ē: hec oīa spūaliē et eēntialiē verissi
me eē cognosco. **U**nū ē q̄d dicere volo: q̄ ex ei⁹ modi occurfiōe
in me actitari sentio: cū in fūdū pulcre spēs et ad videndū delecta
biles: abilesq; ad amādū: ocul⁹ mētis vel etiā corpis nōnūq; vl
tro se offerūt: sbito hec v̄ba cordi meo clara voce s; mētali sibiū
gunt. **E**ya respice et aduerte q̄ formosus ē ille q̄ me formosā
creauit. **Q**uis ille inq̄s. **C**erte pulcerrim⁹ ip̄e: deniq; meditatiōe
curiosa celū pambulo: circueo terrā polū articū itueor: p̄scutor
maris abyssuz: mundū hūc cū suis oblatiōib⁹ cōsidero: nemora
folioz viriditate cōspicua admiro: prata virētia ac florib⁹ mul
ticolorib⁹ p̄ornata cōplector: trāseo cāpos: mōtes ascēdo. trāfileo
colles: valles p̄curro: et cū oīa cōsidero et singlā itueor: velut dul
ci q̄dā armonia h̄ oīa cōcētū pili cor meū accēdūt i laudē creato
r]. **C**ū aut̄ speculatiōe q̄eta diligent̄ cōsidero q̄ pulcerrīe et optie
o tu diuina sapiā cūcta creata: bona p̄iter et mala. iusta et iniusta
ordinas: ita vt i tuo vniuerso nihil iordinatū reliquas: q̄ factū
rā tuā i sua opatiōe taliē disponis. vt ei⁹ ex sagacitate op⁹ nature
cēseat quodāmō op⁹ intelligētie: q̄ certis legib⁹ cūcta vallasti: et

In. Nihil
In. Nihil
In. Nihil

7
ēminos singulis iposuiſti: q̄ cū magna reuerentia diſponis nos
vehemēter exultare incipio: z voce ḡtulabūda p̄rūpere cogor ī
h̄ v̄ba. **O**pa dñi vniuerſa bona valde. Porro cū hec oīa ſupgre
di incipio: z te ſummū bonū icreatā z et̄nā ſapīaz p̄ cūct̄ electā
cordis mei vnicā eē ſponſā z amicā recogito: p̄ ſtupore z extaſi
vltra ſpūm nō habeo: ſz tot⁹ in me deficiēs: ī te vehemēt̄ exulto
Eya ḡ dñe mi respice nūc p̄cipuū cordis mei affectū: z doce me
laudare te: z gloriſicare nomē tuū ḡloſum: qz h̄ ē qd̄ p̄re cūctis
mūdi hui⁹ gaudys **Sapientia** Nūqd̄ ne amoroſus
appeto z requiro. **Sapientia** ſapie diſcip̄ls laudaſ
cupit amicā ſuā **Discipulus** **D**de⁹ et̄ne vt quid
eternaz ſapīam: **Discipulus** affligis ḡtis animuz
te diligētis. **Q**uid q̄ris de cognitis: vt qd̄ p̄bis aiā anguſtian
tis. **D**ñe tu oīa noſti: tu ſcis qz h̄ ex it̄mo corde a pueritia mea
ſemp̄ deſideraui: z **Sapientia** **A**n ignoras dictum
votis oīb⁹ exq̄ſiui. **Sapientia** p̄pheticū: qm̄ videlz
rectos decet collaudatio: z qz non ē ſpecioſa laus ī ore pctōris.
Discipulus **U**tqz dñe: z iō ve mibi: qz qd̄ dicā nō
habeo: aut qd̄ r̄idebit mibi cum ipſe
fecerim: **S**i iuſtificare me voluero: os meū cōdēnabit me. **S**ed
nunqd̄ iō te nō laudabo: qz imundū me eſſe cognoſco: **N**ōne z
vermes z rane imūde ex putredine generate coritātes in palu
dibus: te ſuū creatorē laudare cupiūt put ſciunt z p̄nt. **N**am z ſi
velut alaunda z phylomena dulciſ cātare neſciūt: ſed neqz velut
hō rōnalis te cognoſcere p̄nt: ſaltē h̄ faciūt qz te cognoſcētibus
materiā tribuūt tue laudis. **O** pat̄ mīarū ſcio z vere cognoſco:
qz me miſerū peccatorē magis deceret coraz te p̄ſtratū iacere: z
cū fletu z gemitu peccatorū veniā flagitare: qz te polluto ore lau
dare. **S**ed tñ de tua pyſſima bonitate ac ingenita dulcedie oīb⁹
mortalib⁹ p̄mulgata v̄tute cōſiſus: te laudare cupio ex intimis
p̄cordys: obſecrās viſcera mīarū tuarū: vt me vermē imundū:
canē mortuū: z cadauer putridū: non deſpicias de⁹ meus. **N**epe
v̄tutes celoz te cōdigne laudare nequeūt: quāto min⁹ hō fragil
putredo z vermis: bonoz quidē meoz nō idiges: ſz tuā ſuper
cellentē bonitatē tantomagis nobis manifeſtā facis: quāto īfir
mitatib⁹ n̄ris magis miſerādo cōdeſcēdis: z gratiā gratis ex ſo
la liberalita **Sapientia** **U**mbrā nitif̄ apprehēdere z
te largiris. **Sapientia** ſequif̄ v̄tū: q̄ ſe ex odigno
laudare me eſtimat. **I**mpoſſibilia attēptat qui me ad plenum
laudare laborat. **N**ec tñ iō a laude ceſſandū ē. **S**ed tibi parifqz

Qualis hō &
z. r. h. laudat

oibus creaturis laudare cōuenit suū creatorē: qz nulla creatura
est q̄ opificē suū nō laudet: vel saltē laudabilē reddat. **P**esandū
quoq; ē q̄ in auribus diuine maiestatis dulcius sonat medita
tio scā: q̄ v̄ba sonora sine sensu. plata: ⁊ gēmitus cordis: q̄ cla
mor solius oris: ⁊ hūilitas sincera q̄ vox fracta. **E**t vt meli⁹ qd̄
dixi viuo itelligas sub exēplo attende in me ⁊ vide: q̄ licet to
ta vita mea in fr̄is fuerit ad gloriā sūmi patris: excellentius tñ
quodāmodo in me clarificatus fuit cū ipm̄ in cruce confitēdo
⁊ genus humanū redimēdo dolores mortis ex obediētia susti
nui. **S**unt nōnulli qui v̄bis declamatorys me laudāt: factis v̄o
displicibilibus irritāt: labys me honorāt: cor aut̄ eoz longe est
a me: ⁊ sunt nōnulli q̄ i prosperis successib⁹ deū laudāt: i aduersis
aut̄ euētibus ipaciētiā exaggerāt quozū laus deo ḡta nō ē: quia
pura nō ē. **G**ratissima aut̄ ⁊ acceptabilis apud deū laus ē eoz q̄ i
aduersis sicut in prosperis: ex toto corde suo omni tpe deum cō
fitentur: ⁊ multipliciter flagellati ⁊ afflicti gratias agunt.

Discipulus. **L**oquatur queso seru⁹ tu⁹ ad cor dñi
sui verbū. **V**ere fateor me in predicti
hucusq; minus habuisse: magisq; cōfessionē tue laudis i prosperis
q̄ in aduersis extulisse. **S**ed nūc me totū i holocaustuz volūtati
tue offero: animū habens promptū ad hoc: vt si queuis mala ⁊
aduersa mihi euenirēt: te ex hoc vellē nō min⁹ laudare: qui po
cius in omnibus gratias agere: atq; vniuersa hec patienter pp̄t
te sustinere. **I**tem si pro gloria tua esset magis mors mea q̄ vi
ta: vtiq; vitam iuuetuti adhuc gratam mortī libens vellē expo
nere: ⁊ reliquos annos quibus viuere poterā si morte puentus
nō fuisset taliter dño meo cuperem offerre. **O**ptarem nāq; ex
intimis precordys meis: vt si iuuentus celerius consummata
annositatem matusalem coequasset: q̄ vnusquisq; annus tam
longeui temporis p̄dicti: ⁊ vnusquisq; mēsis annoz eorundem
⁊ vnaqueq; ebdomada hozū mensuz: ⁊ cuilibet dies ebdoma
darū: ⁊ qlibet hora dierū illoz: ⁊ quodlibet minutum hozarum
p̄dicti tēporis te ex p̄sona mea collaudarent tam deuote ⁊ affec
tuose quātū vnq; aliquis de numero beatorū spiritūū i splendo
dorib⁹ scōz te laudare i tāta duratiōe potuisset: ac si h̄ oīa i p̄so
na pp̄ria compleuisset: ⁊ q̄ huius laudis frequens innouatio:
sua ifinitate oēs excederet spēs numeroz. **A**dhuc q̄z si qd̄ absit
volūtatis tue bñplacitū ⁊ laudis tue p̄coniū i h̄ cōsisteret q̄ aīa
a corpe exuta: aut ignez purgatorz: aut certe inferni suppliciz
in penā suoz criminū recipere deberet: nihil de laude dñi mei

velles diminuerē: s; p̄mpto aīo vellē si tū possem: oīz negligētī
 as supplere hoīm z oēm irreuerētīā a sc̄lo tibi exhibitā emēdar
Sed z supposito p̄ ip̄ossibile: q̄ i inferno vbi tue laudis nulla ē
 cōfessio: aīa mea hoc mō videlicet ex caritate te laudare cupiēs:
 iā eēt posita: vtiq; de p̄fūdissimis iferoꝝ tenebris i vocē laudis
 tue tam efficacit̄ vellē erūpere: vt vox altisona totū inferoꝝ ter
 minū ac machinā mundialē: aeris quoq; z celoꝝ altitudinē pe
 netraret: z pueniret vsq; ad soliu glē tue excelsuz. **Q**uid plura:
 fac de me qđ tibi placuerit. qz quā diu ē halitus i narib; meis: a
 tue laudis preconio nō cessabo: sed z cū virtus loquēdi mortis
 hora defecerit: z meū ih̄m amplius p̄ debilitate p̄ferre nō va
 lebo: peto vt saltē nutus oculoꝝ vel extēsiō digitoꝝ sit inuato
 z cōfirmatio oīm desiderabiliū affectuū: z v̄boꝝ atq; operū p̄te
 ritoꝝ z futuroꝝ: que vsq; in extremā iudicij diē tibi cū deuoto
 famulatu offerre vellē: si tā diu viuere posses. **I**nsup qđ dē dilecte
 mi: hec adicio: desiderās corde affectuoso: vt qñ corpus meum
 fuerit in pulueres minutissimos redactū z lapide clausum q̄ d
 qualibet pulueris picula minutissima vox amena laudis z glē
 tue exurgat: q̄ durissimū lapidē penetrās celoꝝ altitudinē tran
 scendat: z vsq; ad extremā iudicij diem viue laudis preconiuꝝ
 extollat: donec in resurrectiōe beata corpus z aīa pariter vnita
 i tue laudis glorificatiōe. **D**iscipulus. **S**ane q̄ diu
 eternaliter copulentur. **S**um in b̄ cor
 poris ergastulo: peto adhuc informari q̄liter ad hec pueniā: vt
 ex toto corde: z ex tota aīa: z ex oībus viribus meis oīni tpe
 qđam incessabili iugitate te valeaz laudare. **I**stius nāq; rei p̄
 maximo desiderio sepi; intra me corde feruido dicebā. **O** p̄ni
 mobilis motus felicissim; qđ festinas cur tā velociter p̄transis
 q̄sobrē sic p̄peras: **O**bscero te hoc qđ ē impossibile fac possibile
 z sta paulisp; morosus age: sol cōtra occasū donec in hoc p̄cto:
 z in p̄nti ictu oculi hui; horule dñm meū dilectū meū: z vnicuz
 cordis mei gaudiū cēties milies collaudē z glorificē ex itimis
 visceribus p̄cordioꝝ meoꝝ. **V**oc quoq; sepius mihi fateor acci
 disse: cū me pro tpe anim; ad diuersa abstraxisset: ad me reuer
 sus z in me cōuersus subito aiebā. **O** dilecte mille ānoꝝ pertrā
 fierūt spacia: ex quo te dilectū meū nō habui in actuali mēoria.
Eya ergo p̄cordialis amor aperi thesaurū tuū mihi: z doce q̄so
 q̄ diu adhuc viuo z subsisto: q̄liter te absq; vllius iterruptionis
 ipedimēto quātū possi. **S**apientia. **Q**uicūq; i oīb;
 bile ē valeam laudare. **S**apientia. **A**ctib; suis deum

Ex cordis
 huius

No:

—

intēdit: et sibi a peccatis cauet: et exercitia virtutū nō deserit. deū iugiter
laudat nō deserit. Verū vt sincere intentiōi tue satisfaciā: nosse de
bes scōz notas tibi patrū snias: q̄ cū mēs hūana a tēnis vicys
expurgata, cūctisq̄ emūdata fecib⁹ passionū fuerit: et q̄stū hūane
fragilitati cōcedit ad imobilē mētis trāquillitatē ac pfectaz pu
ritatē puenerit: hic ad idiruptā laudis mee p̄seuerantiā: q̄ finis
et cōsummatio toti⁹ p̄fectiōis spūalis hoīs eē dinoscit̄ pueniet.
Lūc̄ mens tali fuerit trāquillitate fundata: vel ab oim̄ carna
liū passionūz noxib⁹ absoluta: et illi vno sūmoq̄ bono tenacissi
ma adheserit mētis intētiōe: sine inf̄missione deum laudabit
Hac enī puritate si dici pōt̄ sensu mētis absorpto: ac de freno si
tu ad spūalē atq̄ angelicā similitudinē reformato: q̄cqd̄ in se r̄
ceperit: q̄cqd̄ tractauerit: q̄cqd̄ egerit: purissima ac sincerissima
laus dei et **Discipulus** Nūc̄ q̄q̄ sup̄est o amātissi
oratio erit **Sapientia** ma sapia vt post hec verba
tua dulcissima de p̄mptuario diuine sapie allata: de q̄busdā du
bys me iformare digneris. Et primū est vbi maximū incētūuz
et precipuā materiā tue **Sapientia** In cōtemplatiōe illi
laudis valeā inuenire. **Discipulus** us sūme ac dinis
sime et sup̄excellētissime maiestatis: in q̄ sicut in suo fontali pri
cipio oīa bona simplicissime ac viformit̄ ab eō cōtinent̄. Deī
de in riuulis bonoz p̄ticulariū ab illo summo bono p̄fluentiū:
q̄ diuersimode a creaturis p̄cipiant̄ scdm̄ plus et min⁹: put ea
causa causarū dignat̄ **Discipulus** Ad cōtemplatio
singulis cōmunicare. **Discipulus** nē illius diuine
maiestatis altitudinis. egrotus neq̄q̄ assurgere valeo. Sed hoc
credis libani videlicet fortiorib⁹ relinq̄: s̄ cū carduo locū mibi
pportionatū in imo req̄ro. Verūn̄ a laude tua ea pp̄t̄ non tace
bo: si quo modo fortassis ex ipotētia mea saltē potētib⁹ occasio
nē videar ministrasse. Sic nimirū videm⁹ q̄ plerūq̄ in d̄ dulcis
simas nemoris auiculas: et tymtinātes philomenas: corui q̄q̄
crocitātes assunt in hoc eodē modico qd̄ acceperūt creatori suo
subseruiētes. Sic et ego q̄q̄ peccator cū sim: cantuz ad man⁹ ha
beo pctōz: et put possum deū meū p̄ ip̄m laudo et glorifico in eē
nū. En quidē aliud de deo dulci⁹ canere nescio. nisi hoc videlicet
qm̄ suavis ē d̄s vniuersis: et q̄ misericordia eius sup̄ oīa opa
eius. O deus me⁹ mīa mea: in hoc letabit̄ aīa: exhilarat̄ cōscia:
et gaudio imenso irrigant̄ oīa ossa mea. Hoc suauē canticū aīa
mea vsq̄ in seculū in spūale gen⁹ auū cum leto dulci canit car
mine. Quotiēscūq̄ etenī mēte reuoluo: qlis aliq̄n̄ fui: qlia descri

Reflio

Misericordia
Laudis

mina euasi: et quantis periculis me pteristi: et a quibus malis me
 eripuisti: diripuisti vincula mea: sanasti vulnera putrida: et laqueos
 periculosos struisti: et me dulcis ac patre liberaisti. **C**um hinc inquam
 et similia bona mihi a te exhibita ptracto: mirum est quod in horum omnium
 affectuosa recordatione meipsum pro amore possum portare: ardētis
 finis siquidem amoris ignibus incandesco. **D**eus meus quod diu pro
 te tibi recalcitrantē expectasti patienter: quociens et quod paterner:
 nunc quidem dulcis: nunc vero dure me admonuisti: nescientes in benedi-
 ctionibus puenisti dulcedis: filio prodigo et peccatis pgrauato: ac
 gratys nudato in occursum veniens patre occurristi: ab iterante
 prauas vias misericordē faciem non auertisti: sed semper et vbiq; pius
 et misericors fuisti: et quod his omnibus maius est: quod in his omnibus bo-
 nis tam multiplicibus ingratus semper extiti: nec tu summa bonitas
 propter hoc destitisti: donec tandem me ad te dulcis traxisti. **A**b sum-
 ma et ineffabilis pietas: nunquid quidem in his omnibus meipsum a lau-
 de tua continere potero. **N**eque deus meus misericordia mea: pro his omnibus
 et alijs inumeris beneficis opto et desidero. vt talis tantaque iocunda lau-
 datio tibi sit ex me: qualis fuit beatorum spirituum laus tunc: cum
 in primo aspectu tue diuinissime maiestatis gaudebant se eterna-
 liter in tua laude confirmatos: malos vero a te sine fine detrusos.
Item tam magna tamque iocunda sit illa laudatio: quanta est aiarum
 scelerum cum a carcere purgatorij erepte vultui glorie tue primo presentant.
 vt tua iocunda faciem intuant: et quanta erit laus in plateis celestis
 iherosolymam post finale omnium resurrectione: quam electi a malis seperati
 deo iocundo corde laudabunt: ac de sua saluatione eternalis gloria
 bunt. **D**ulcis et pie magister nunc quoque velle a te scire quilibet affectio-
 nes interdum in me exurgentes de quibus dubito vtrum naturales
 sint vel contrite: in laudem tuam possem conuertere. **I**tem qualiter non
 solum bona sed mala: vt videlicet immissiones malignas per angelos
 malos factas: atque vniuersaliter omnia visa et audita et sensibiliter per-
 cepta in laudem possum. **S**apientia **A**d hec tria per
 conuertere mei creatoris. **E**t primo dicimus quod horum affectuum predictorum difficile
 haberi potest distinctio propter eorum maximam similitudinem: et ideo tales
 affectiones puras quidem et sinceras vt est gaudium et exultatio: te ad
 hilaritatem quandoque puocantes: vel etiam vt interdum fieri solet ad dul-
 ces lacrimas: vel ad siles affectiones de quibus nescis vnum veniant
 aut quo vadant incitates. **V**as oes pigres et irriguas affectiones
 statim vt senseris debes deuota quadam exhibitione sursum ad re-
 rum omnium creatorē erigere ad modum acceptabilis sacrificij quod

Quis scit

abel deo obtulit: vt ei⁹ in laude expendant: q̄ z autor ē nature:
z gr̄e largitor: z sic quidē gr̄e tales. q̄ vt sic sūt nāles nec merito
rie: ex fine suo quodammodo p̄nt fieri sup̄naturales z merito rie.
2° Quocienscūq; vo senseris malignoz spirituz blasphemias sug
gestiōes itrozsus incipere sibilare: statim exurge z dic. **O** deus
altissime: vt aīa mea hui⁹ maligni spūs locū vel officiū quo te ī
p̄petuis efnitatibus laudare d̄buerat si p̄stitisset subripe valeat
in tātillo: opto z desidero vt quocienscūq; h̄ malignus spūs has
abhominādas cogitatiōes cōtra volūtatez mēti imiserit: totiēs
ex voto oīm desiderioz meoz ieffabilis laus z gratiarum actio
inenarrabilis tibi sit in p̄petuas eternitates. **Et** quotienscūq; h̄
nephāda susurria immissa sustineo: totiēs laudis sacrificia gr̄tis
sima tibi offero cū effectu. **Sic** igit̄ vt vides diligētibus deū oīa
coopant̄ in bonū: cū etiā talis suggestio pestifera eis cedere pos
sit in vtilitatē. **Porro** de vltimo qđ questisti sic faciendū ē. Quā
docūq; videris vel p̄ceperis quomōcūq; rerū aliquaz p̄eminē
tiā singularē: puta nemus frondosū: pratū florib⁹ gr̄tiosū: cāpum
onustū seminibus: arborē repletā fructibus: z in oībus silibus
ceteris: surrū corde eleuato: z oculis ac manib⁹ in celū intentis:
Dic ex itimis cordis affectib⁹. **O** generosa z pulcherrima sapia
secūdū speciosissimas z excellētes huius rei progatiuas z gras
milia miliū celestiuū agminū tibi ministratiū: te ex me salutent:
z decies milies centena milia tibi assistentiū glōzificent: z vni
uersal̄ melodia oīm creaturarū te ex me collaudēt nūc z ietnū
Discipulus. **O** deus efne si taz iocūda ē laus vie:
q̄lis erit laus patrie. **O** si tñ delectat
eius memoria qđ erit de p̄ntia: **Sed** p̄chdolor p̄ hāc tue laudis
mirā z ineffabilē dulcedinē o diuina sapia cor meū parit̄ iocun
dat: z tñ introzsus q̄si dolore gr̄i sauciaf. **Lū** enī ī hac valle mi
serie me eē cogito: z a p̄fecta laude beatorū me adhuc tā longe
distare p̄spicio: inter vocē laudis erūpunt pariter z lacrimae me
rozis. **O** qñ veniet dies illa desiderata q̄ me liberabit de corpe
mortis hui⁹: quis enī nō cupiat z vehemēt̄ desiderat dissolui
z cū xp̄o eē: z trāsire de statu miserie: de loco pugne: ī libertatez
glōzie filioz dei. **Tēpus** ē dñe: sufficit mibi: tolle animā meam:
neq; melior suz q̄ patres mei. **Ecce** q̄ periculosus hui⁹ mundi
status incipit esse: ecce quot mala incipiūt ex omni parte succe
scere: ve ve paturit̄ibus z nutrientibus in istis dieb⁹: felix qui
bene paratus mortē expectat p̄pinquā: s; ego feliciorē dixerī.
qui iam de loco mortalitatis transijt z ad ethereum thalamuz

72.
feliciter puenit. Ego aut qui neutrum habeo: quo consolari potero
O deus meus: quid det inter in tot laboribus et angustis promeritis
bus reficere. **Sapientia** Ecce habes vni interim tibi
animam meam. **Sapientia** aliqualem consulere possis:

videlicet hanc paginam iocunde laudis diuine quae frequenter repli-
cando consolari poteris in aduersis. Namque leticia spiritualis: et ala-
critas laudis diuine: est quasi quoddam pluuium celestium gaudiorum
ubi ore pleno et corde iucundo omnes electi me laudabunt et glorifica-
bunt in eternum. Nec laus diuina mentes in aduersis reficit: ani-
mum sursum trahit: et tristitiam inordinatam depellit. Ipsa quoque inimicos
spirituales fugat: deum omnipotentem placat: angelos letificat: animas a
purgatorio liberat: et tunc celestis curie gaudia noua propinat.

Discipulus O surge surge nunc anima mea: et loquere
canticum. Canticum utique laudis in voce
exultationis: cymbala crepent: corda coniubilet. Tellus omnis resul-
tet in laudem creatoris. O amatissima sapientia: bonitas eterna: te pre-
cor ut omni mane diluculo cum ad te surrexero et oculos aperue-
ro: simul quoque cor meum in laude tua aperiat: et quodam lucifero
splendore et flammato ardore laudis tue facula imensa ex eo simul
exurgat in se continens tui amoris intensissimum gradum cordi humano
vniuersum de sursum concessum. Similitudinem quoque ardoris in se gerens
spiritus illius qui in summi ordinis celestia agmina in te et de te ar-
det maxime tuo calet in amore. Ad exemplar nihilominus illius
supersubstantialis et superessentialis ac ineffabilis caritatis: in qua tu o-
perante celestis feruentissime diligis tuum unigenitum in spiritu sancto: et peto
ut hec laus tam suauiter ac blande resonet in corde tuo paterno: sicut
sonare consuevit suo modo omnium cythararum ac musicalium instrumē-
torum suavis modulatio: in corde iocundo statu iuuentutis florido:
et in hac laudis facula simul ascendat tue laudis tamen odorifera fu-
mi virgula: tam gratiosa: ac si esset composita ex omnibus aromatibus
mirre et thuris: et uniuersi pulueris pigmentary: tam speciosa sicut
cum vniuersi flores herbarum pullulant in capis pulchris coloribus
et arbores stant frondibus ornatis gratis odoribus. Sit quoque laudis huius
facula tam amorosa ac delicioza: ut in eam oculi tui delectabiliter fe-
rantur: totaque celestis aula resultet: et huius iugiter sine intermissione fer-
uidissimo estu et rapidissimo calore tui amoris sursum exurgat ex
corde per deuotam meditationem: ex labijs per feruidam locutionem: et ex
omnibus operibus meis per sanctam conuersationem: et huius laudis facula sua
virtute omnes inimicos repellat: gratiam augeat: finem beatum obtineat:
et gratiam eterne beatitudinis adquirat: ut finis huius laudis tempo-

*Sanctus Dei
Canticum*

ralis sit inicum eterne laudis patrie celestis. Amen

Informatio qlie pmissa sint ibenda ad smones z collatiões

Thesaurus desiderabilis in

ore sapiētis erit h̄ tua p̄clarissima prozsus doctrina. **O** amātissima sapia si fuerit talit̄ ordinata: vt nō solū facilis sit ad intelligēdū: vel delectabil̄ ad audiendū: s̄ z generalis p̄ cuiuslibet statu se ad dilatandū. **N**ā z h̄ ipm ei⁹ p̄fecta requirit integritas: ad verū quippe amorē: tueq; laudis cōdignā frequentationē zelus p̄tinet aiarū. **S**i q̄dem fidelis seru⁹ z prudens aplici ordinis imitator exiis: nō solū sibi: s̄ z saluti aiāz z p̄riorū vtilitati itēdere: frat̄ne caritatis obligatiōe tenet̄. **E**t iō post p̄missa h̄ sapie salutaris documēta peto iformari: qlit̄ ad p̄riorū vtilitatē hāc eandē doctrinā facilē d̄uere z copiose valeā dilatare. **I**nsup z formulā artēq; tribue discipulo simplici cōpē diosa z vtilē h̄ idē faciēdi in q̄cūq; alia simili mā indistincta z iformi: vt sic de obstrusis fauoz cellulis mel p̄ducere z panem puulis frāgere ac ī turbas distribuere valeaz fecūditate ḡtiosa.

Sapientia Pulcre z compēdiose hui⁹ qd̄ a me petis eruditiōez h̄e poteris: si dictū illud putile qd̄ quōdā in sentētys hūanitus iuētis legisti: nō velis p̄ycer̄ sed effectui curaueris studiose mandare. **Q**ueris qd̄ sit h̄. **C**erte illud cuiusdā famosi q̄ sic dic̄. **S**apiētis ē ordinare: qd̄ huic melius: qd̄ vtili⁹: qd̄ nobili⁹: nā ea que a deo s̄: ordinata sunt. **Q**d̄ enī ordinē retinet: durabile erit. **U**t ḡ filr̄ in h̄ sicut ī p̄missis oibus exēplo magis q̄ v̄bo te instruā de q̄sito. modus z ordo h̄ mōstratus tibi erit vniuersalit̄ obseruādus. **N**ō ḡ circa p̄missa q̄ quicūq; sapientē aut seruēter n̄ solū seipm̄: s̄ z p̄ximū ex hac sapie doctrina edificare desiderat. studiose p̄quiredo iueniet ibi qd̄ p̄ficiet vtriq;. **Q**uedā nāq; materie talit̄ sut̄ posite: vt de se q̄ dāmodo sint applicabiles ad eiusmodi: si q̄s tñ aliquale diligētiā voluerit adhibere: sic sūt oēs ille q̄ de xpi sunt passiōe: vbi solū aduertēdus ē numer⁹ eoz q̄ z q̄lia passus ē. **M**ateria illa superius posita ē vbi dīna sapia ichoat discipulo p̄ ipius feruore exercitādo suā passiōē explicare: talit̄ ē ad populum ordinanda. **P**rimū siquidē xps̄ dei fili⁹ iminēte sibi passiōe horreda: cuz p̄re angustys supuēt̄ure in p̄ximo mortis guttas sanguineas su dādo funderet in trā: nihilomin⁹ tñ libere suā volūtate p̄ris volūtati cōmisit: z qd̄ cepat deuote p̄fecit. **S**ic qlibet deuot⁹ in ōni aduersitatis pressura z tribulatiōis angustia: licet forte natura;

et quo h̄o s̄ v̄d̄
debet̄ q̄d̄ v̄mar
verū h̄ q̄d̄

habeat reluctantē: se pafne volūtatī cōmittat: et deuote hoc suscipiat qđ occurrit. **S**ecundū. Et sic xp̄s fuit captiuat⁹ et vincu-
latus: ne qđ vellet posset abire: sic se hō debet captiuare ne seq̄tur
cōcupiscētias carnis: ac sensualitatis appetitū ad nociua trabē
tem. **T**erciu. Itē eadē nocte oēs sibi illusiōes scās ac verecū-
dias illatas ab iniq̄s patientē sustinuit. Sic homo oīa v̄ba cōtu-
meliosa et turbatiua: atq; obprobria et octa mala irrogata a ma-
lis et ip̄ortunis hoībus patientē ferat amore sui redēptoris: filia
vel potius multū maiora prop̄ ip̄m patiētis. **Q**uartū. Deide
in mortis discrimine ad caypham adduct⁹ vitatē nō deseruit: s;
maledicentē et odēnantē se dei filiū cū omni modestia cōfessus
fuit. Sic verus ip̄ius seru⁹ p̄pter nullū tp̄ale piculū debet vitā
tē deserere: s; vsq; in mortē constās pdurare. **Q**uintū. Dulcis
sima mat̄ eius filio sic angustiato viso: valde doluit. et ei ex inti-
mis viscerib⁹ cōpassa fuit: ac amarissime fleuit. Sic fidelis ani-
cus suo amico dilecto mala patiēti cōdolet et cōpatiat. **S**ex-
tū. Deī cū añ presidē statueret et iniq̄s accusationibus false vr-
geret: oēm māsuētudinē et patientiā oñdit. Sic ver⁹ xp̄i imita-
tor nō murmuret aut reclamet: nec cōtradicat cum indebite ab
emulis ledit⁹ vel ip̄ugnat. **S**eptimū. Diuina sapiā veste alba
induit. et tanq; fatū spernit ac irridet. Sic oēs irrisiōes q̄ solēt
a vanis huius mūdi hoībus deū pre oculis nō habētib⁹: homi-
ni sp̄iali irrogari: sufferat patientē. **O**ctauū. Spinea corona
rex gl̄e coronat⁹: scepro ac purpura subsannatorie deludit. Sic
etiā cū seruus xp̄i in hoc mūdo vilipēdit⁹ et velut omni honore
indignus abicit⁹: atq; a presūptuosis despicit⁹: et illusiōibus mo-
lestat⁹: cogitet qđ seruus nō ē maior dño suo: nec p̄ malo habeat
si p̄ summo rege similia patiat. **N**onū. Post hec nudat⁹ v̄ber⁹
tur: et flagellis nodosis caro illa sanctissima et mēbra delicatissi-
ma acerrime dilacerant⁹: corpus ei⁹ formosū plagis liuet: et san-
guine vndiq; rubet. Sic miles strēnuus debet corpus suū p̄ as-
peritates et duricias d̄bitas castigare: ne iobediētē icipiat recal-
citrare. **D**ecimū. Tandē sentētia mortis sup̄ autorē vite data
crucē sibi baiulās: cōfestim ad locū supplicij foras educit⁹ tanq;
malefactor: qđ huius mundi vita idign⁹ estimat. Sic verus iesu
xp̄i imitator seip̄m abneget: crucē suā tollēdo et extra castra se
cū exeat ip̄properia eius portādo tanq; purgamentū huius mun-
di scūs: sempq; mortificationē iesu in corpe suo circūferat: vt et
vita iesu tandē in corpe suo manifesta fiat. **I**taq; simili mō-
bis decē articulis faciendū ē in oībus cōsequētibus materis q̄

sunt de xpi passione. Eodē q̄q̄ modo fiat in materia p̄taxata d̄
utilitate videlicet t̄paliū tribulationū: de q̄bus similiter poterit
cōbinare et applicare. put placuerit. Sic ergo virilif̄ faciat ī ōnī
bus talibus q̄ sūt his similia motiua multa: q̄ ordinate cōponē
do et cōnumerādo auditorib⁹ p̄ponat: et diffusius p̄tractādo ad
libitū collationē faciat motiua. ¶ **Q**uedā aut̄ diligētiori idigēt
p̄scrutatione: vbi gr̄a. **I**n p̄ma materia sup̄ius posita de tractu
diuino diligēs lector iueniet inf̄ alia desposationis diuine has
utilitates. Ex hoc nāq; habebūt cōscie puritatē: mētis securita
tē: fame claritatē: noīs immortalitatē: sp̄ualis delectatiōis ac gau
dioꝝ diuinoꝝ affluētissimā vbertatē: somnū quietū et securum
p̄tectorē: gl̄am et honorē: ac p̄bennē felicitatē: q̄ eā sibi ī amicā
assumit: decoꝝe vite decorabit: stola gl̄e vestiet: et corona gratu
latiōis coronabit: p̄ modico labore magna reque p̄fruet: et vera
atq; p̄fecta beatitudie q̄ in cōtēplatiōe sūmi veriꝝ boni cōsistit:
beatificabit. ¶ **I**tē erit honorabilis atq; gr̄atiosus: pacificus et for
tunatus: sapiēs atq; exptus: sp̄ualis ac diuus: amabilis: et oīni
bonoꝝ possessor secur⁹. ¶ **I**tē circa materiā de seruida peniten
tia nota ibidē: q̄ hec mala inf̄ alia peccatoꝝ cōsequūt: videlicet
seuā penitētia: gemit⁹ et fletus: meroꝝ et tristitia: et cordis clamor
atq; miseria: deus pdit: aīa misera a summo bono sepat: ḡtus
nuda: et dōnis celestib⁹ spoliat: cōfusione induit: et ignominia
replet: decipit: derelinquit: et quodāmo bonis oībus puat: re
moru cōscie cruciat: viuēs morit: ac sanus existēs languidus
efficit: nomē sp̄ose amittit: deū offendit: seipam pdit: ibonozat
saluatorē: iūmicos letificat: scōs aut̄ angelos cōtristat: replebit
yrecūdia pauore et angustia: peccatū astute hoīem circūuenit:
aufert sensū: cor trāssigit: et suauī toxico hoīem pdit: oculos sp̄u
ales eruit: sp̄m sc̄m fugat: et robur ōne tollit. ¶ Peccator gladys ī
imicoꝝ iermis obycit: in se marcescit. et sibimetipi grauis effici
tur: alioꝝ bona vidēs amplius de suis cōfundit et conturbatur
¶ Peccatū plūbo et leoni: tonitruo et absinthio cōpatur puare q̄e
te iteriori: et horrore q̄q; dormiētes cōturbare cōsuevit. ¶ Inēduz
suadet hoī diē natiuitatis sue maledicere: et in foueaz corruere
desperatiōis ifelicis. ¶ **C**irca materias de malis religiosis in q̄
bus extictus ē seruoꝝ deuotionis nota: q̄ religiosus tepidus et
vanus ē lamētabilis: q̄ miserabilioꝝ quodāmo oībus creatur
sc̄z carēs deo et mūdo: cōpat̄ ciuitati ruinosē q̄ vl̄ subitanee cor
ruit: vel paulatim deficit: donec tandē ex toto perit. ¶ **I**tē mōstro
marino p̄p̄t deformitatē exteriorē et interiorē. ¶ **N**ā ver⁹ et p̄ficiū

quod quid multa
mala in se dicit.

74-
religiosus debet habere has cōditiones. Omnia scz mundana
spernere: in solō cōditoris amore flagrare: sanctasq; meditatio
nes z bonas opatiōes semp habere: seipm̄ z pximuz edificare:
nemine aut circūuenire aut ledere: sz in simplicitate z sincerita
te vitam ducere beatā. Itē carnē suā cū vicys z cōcupiscentys
crucifigere: exercicia v̄tutū q̄q; magna z cōsuetudies deuotiōe
plenas habere: ac fortissime ac strēnuissime cōtra neq̄cias imi
ci bellare: z semetipm̄ pro defensiōe v̄tutis z iusticie in mortez
vsq; tradere. **C**ōditiōes vero mali religiosi sūt hec scz: pro
uia cōtra suos superiores. Itē q̄rulositas. Est aut q̄rulosus qui
nihil sustinere vult: sz sue vult volūtati viuere. **A**uiditas rerū
temporalium inordinata: z laxatio freni nimis libera ad circum
stātiās peccati carnalis. Item descūs diuine caritatis: inuidiaq;
frañe p̄speritatis: honoris ābitus iordinat⁹: z negligētia scārū
cōsuetudinū. In seruiicio dei sūt pigri: p̄ questu rerū tpaliū sol
liciti: z in ōni tpe circa curā corpis nimis intēti: z itē p̄ni sunt
imitari potius mala exēpla q̄ bona: z suā negligentā defende
re p̄ alioz tepiditatē: discursus faciūt iutiles: z p̄ colloq̄a mala
corrūpunt bonos mores: v̄ba quidē habēt interdū ad horaz spi
ritualia: sz scā q̄nq; subintrāt carnalia: timētes quidē soluz ocu
los hoīm magis q̄ dei: cor habēt mūdānis desiderys repletuz:
z q̄ habēt bona pua multis malis sunt pmixta. **H**oc igit mō
cōsequēt in oībus alijs materys hui⁹ libri vsq; in finē poterit
quilibet studiosus cū diligētia flosculos extrahere vñ possit ad
viā salutis pximū trahere z ad deuotionez excitare. Quod sibi
met faciēdū relinq̄m⁹: vt ei ex hoc studio fructus salutis z mer
ces crescat eterne retributionis.

Qualit̄ multi fideles possint sapiām dīnā despōsare z quō p̄
quotidiana q̄dam leuia exercicia ōbeāt se continue in eiusdem
amore renouare.

Venite filii audite me: venite
z audite z narrabo vobis oēs qui timetis deū: q̄nta fe
cit dñs aīe mee. Fecit enī magna mihi qz potēs ē z sc̄m
nomē e⁹. Plane spectabilia z magna sūt hec: tanq̄ insignia vt
ex his nō imerito admiret̄ oīs hō magnificās deū ac dicēs. qm̄
bonus qm̄ in sc̄lm̄ mīa eius. Quāobrem si ego q̄dem inf̄ hec so
bria quadā ebrietate videar mēte excedere: deo cōcedendū est.
Caritas enī xp̄i vrget nos. Itaq; os nostrū patet: sz z cor nostrū
dilatātū ē. Auditū ergo hūc iocūditate z exultatiōe plenū mlto

Conditiōes boni
Libro
58. 13. 32. 53

Conditiōes mali
Libro

rū pro salute indultū magno cordis desiderio nobis eructuare
cupio festinant. Etenī sacramētū regis abscondere bonū ē. **O**pa
dei reuelare ⁊ ostiteri honorificū ē. **A**udite ergo nūc populi oēs
de regalibus nuptijs venio: ex vino celi potat' mado: nuptiali
positus thalamo gaudeo. **I**nsup bonū nunciū porto: cunctisq;
noua gaudia fero: ⁊ iō meipm p iubilo nō capio: s; totus iocun
ditate isusus exulto in dño. **Q**ueris vñ taz rara: tāq; isolita gau
dioꝝ materia sit in tra nra suborta. **N**imirū ex hoc q; i his pas
calibus gaudijs: videlicet regalib' ac spūalibus nuptijs: ipe rex
sūmus ac impator diuin' suā mibi ynicā ac dilectā eternā scz sa
pientiā in spōsam copulauit: spōsalia contraxit: ⁊ me quodāmo
suū generū fecit. **Q**is ego: q; sum gener regis. **Q**uis ad tantam
dignitatē audeat aspirare. **Q**ū magnū ē hoc: q; taz paup ⁊ mō
dicus: tā vilis ⁊ idign': nullis meritis pcedētib' ad tantā digni
tatē debuit sublimari. **Q**uis estimare queat hec dona carissima
omniq; gratiarū actiōe dignissima: s; neq; his cōtent' rex mag
nificus adauxit munera: cumulauit bñficia: ampliauit bona: ⁊
grām copiose dilatauit. **N**ā hūilis ille hui' sapie discipulus i ea
visiōis grā: quodā nouo ⁊ mystico noie ab ipa vocat' frat amā
dus: dū in cordis cubiculo nuptiali thalamo cū dñissima spōsa
sua secreta silentia petisset: ⁊ inē ipius amoris brachia dulcē so
porat' obdormisset: cordis cū feruido affcū admodū pfcē vigila
ret: atq; de alioꝝ parit' salute secū tractaret: pdcā spōsa huiusce
modi vba nimiū dulcia intellectuālit' ac spūalit' ⁊ supnaturaliter
ōniūq; mortaliū votū cōditōib' dissimilit' d'promebat dicēs. **E**x
te nāq; egrediet' in q; oēs gētes bñdicent'. **E**x qbus vbis celit'
platis nimiū delectat' piter ⁊ admirat' g̃titudie p̃cipua ad eaz
cōuersus dicebā. **L**umē oculorū meorū: o desiderū aie mee: et
gaudiū mētis mee. qd̃ voce exp̃mi nō pōt. **A**mica dulcissima ni
miū formosa: ⁊ pre cūctis icorpali' generosa: oibus g̃tys decē
tissime p̃ornata. **E**cce tu nosti hāc eē cōditionē ac p̃prietatē amo
ris intēsi: vt hoc qd̃ q̃s intēse amat: b̃ alijs ⁊ placere cupiat: ⁊ a
ceteris oibus id amari ac laudari: sine sui tñ piudicio c̃cupiscat
Amorosi iā p̃ns mei cōditio cordis: tot miscēs interī ignita su
sp̃iria ṽbis: s; ecce tu ynica ⁊ sola es illa cūctis optabilib' bonis
sup̃effluent' cumulata: talq; te ipa tradēte ē tua singularis p̃ro
gatiua: vt q̃nto quis amator te plurib' sine iuidia cōicauerit: tā
to p̃fectius te in semetip̃o possidebit. **Q**uap̃opt' o benigna d̃ sa
lute cūctoꝝ sollicita: da modū aliquē: excogita viā cōgruentem
per quā hic tuus amor ac spūalis despōsatio multiplicetur: vel

75
etiā sicut iam in nōnullis desidiōsis antiquata ē : aliq̄liter reno
uef. Nam ⁊ natura a te optime istituta q̄busdā puidit de neces
sarijs remedys: per q̄ eoz continua defectio quā vniuersa t̄pis
legibus subiecta icutere certū ē cōtinue restaurant: sic reuera ⁊
gratie dona ne pdant vel diminuant frequēti egent renouati
one. **O** mi deus si multi scirēt p experiētiā desponsationē tuam
eē adeo iocundā. **O** si noscerēt tam modicū ipius eē laborez: et
remuneratiōis tam imensam eē mercedē. **T**otus estuo cū cogi
to: q̄ tāta bona de ppe posita a multis negligunt. ⁊ q̄ messis tā
multa: ⁊ operary tā pauci iueniunt. **Q**ntū huius rei pze d̄side
rio flagrabat doctor ille egregius apostolus **P**aulus: q̄ fraena
caritate p̄motus cupiebat ipe anathema eē pro sribus suis: vt
sp̄alia hec cōciliaret cōnubia: q̄d deniq; ait. **D**espōdi inqt vos
vni viro. **S**ed ⁊ ille diuin⁹ d̄nicus pat̄ n̄r iclitus despōsationis
huius q̄si celestis quidē panimph⁹ cupiebat seipm̄ v̄dere vt to
tus possit ipendi ⁊ sup̄ipendi p̄ aiarū salute: huiusq; diuini amo
ris istauratiōe. **S**ic ⁊ soci⁹ ipius idiuiduus euāgelic⁹ ille frācisc⁹
oīa arbitratus ē vt stercoza: vt ad amorē hūc p̄ciosū oēs trabe
ret multosq; amatores xp̄o lucrificaret. **S**imilit̄ ⁊ aly mlti d̄o
dilecti ab inicio mūdi fecerūt: q̄ se hui⁹ rei causa tormētis ⁊ peri
culis inumeris expōsuerūt: tāto feliciores hui⁹ despōsatiōis p̄ti
cipes se fieri arbitrātes: q̄nto plures potuissent sibi attraxisse cō
fortes ⁊ cōsodales. **N**ūc ḡ d̄ne mi p̄pnis deuote iherēdo vestigi
is ego q̄q; hui⁹ amoris iaculo vulnerat⁹: ⁊ zelo fraene caritatis
medullit⁹ tactus genua cordis mei ad te flecto: ⁊ ex totis p̄cor
dys cū singultu ⁊ lacrimis te flagito: vt hāc sp̄ialē d̄spōsatiōez
in dieb⁹ n̄ris nō sic perire pmittas: s; grām renouatiōis ipi⁹ ali
qualē cordib⁹ diuersoz ifundas. **S**ac nobiscū d̄ne nō scdm̄ meri
torū n̄roz p̄uitatē: s; scdm̄ q̄d decet tuā amabilē atq; pyssimaz
bonitatē: in tua nāq; clemētia depēdet tota sal⁹ n̄ra. **E**x eo quip
pe miseris es tā ineffabilis amabilis: q̄ ipis idignis es tā pius
atq; placabilis. **S**ed ne diuti⁹ te p̄trahā. **E**n ego miser peccator
pprys delictis p̄grauatus: s; de tua imensa pietate cōfusus: corā
te p̄stratus iaceo: de t̄ra nō surrecturus: donec ex labys tuis v̄
bum egrediat̄ gratiosum: donec surgas ⁊ ppicius fias: consen
sum prebeas: ac te nūc quoq; sicut olim desponsari permittas.
Sapientia. **E**go quidē patus essem omni tempore
q̄d petisti adimplere: ⁊ in hec sp̄alia cō
nubia cōsentire: si tñ eēt qui huic despōsationi vellent legitti
me operā dare. **S**ed mirū in modū multi sunt q̄ hāc desiderāt

Simile

Prapriū fr̄is
Pauli

3.

4.

Fr̄is quibus d̄o
nos.

Labore op̄m

simile

perseuerantia

arram habere: verū tñ pro eius adeptione nolūt laborare: verūz
quidē si sine labore hec mea felicissima despōsatio obtineri pos
set: innumeri me sibi in amicā eligerēt. Quis enī nisi īsanus au
ri imensū pondus sibi gratis allatū nō tollat z vadat. Nunc vō
sic ē q̄ sapia trahit de occultis: z q̄ voluerit ip̄am possidere: ne
cesse habebit eā cū labore z sollicitudinē q̄si pecuniā q̄rere: z effo
dere q̄si thesauros. Non enī inuenit in tra suauit̄ viuentiū. Si
quidē cōsilio diuino decretū ē: q̄ nullus hāc dignissimā spōsaz
accipit: nisi prius strēnuissime in acie p̄pter ip̄am militauerit: z
aduersa sustinuerit multa: z quicūq; in his tribulatiōib⁹ virilif
vsq; in finē pseuerauerit in hoc mūdo eius in obseq̄o: hic tādeꝫ
feliciter eidē copulabit sine fine in regno suo gloriozo. Nec mi
rū q̄ labor p̄ire solet mercedē. Quis nāq; z in hoc breui tpe
optando z nō operādo obtinet qd̄ vult: z ideo digni nō sūt ip̄i
us p̄cā despōsatiōe: q̄ aduersa dedignāt ei⁹ ob amorē sustinere

Discipulus

Utq; dñe: nā z catelli edūt de micis
que cadūt de mensa dñoz suozū. Et iō
saltem hoc fiat vt ex p̄ticipatione illius p̄fecte despōsationis di
uine quibusdā singularif collate: tuis q̄q; infirmis ac fragilib⁹
put inuenerit manus tua p̄uidere digneris: cōdescende queso
infirmatibus n̄ris: z malicie tēporis hui⁹ instātis: z da modū
aliquē hanc grām scdm̄ diuersos gradus p̄ticipādi. Nam z di
uersos gradus habes mentib⁹: aut nūquid vnam tñ habes be
nedictionē pater: Da igit̄ modū aliquē facilem z tā generalez
vt oēs te per ip̄m colere cupiētes: siue tibi caritate p̄cā iūgant̄
ne fragilitate hūana p̄pediti: ab hac retrabant̄: seu etiā post mo
dum igne purgatorij cōdigne purgent̄: mereant̄ b̄ndictiōis ip̄
sius eē consortes: nec vniuersalia vt soles de hac re documenta
p̄ponas: sed ad singularia ac p̄ticularia z quedā leuia z cōmu
nia descendas: tanqm̄ si nutrix peruulis suis lac prebeat: non
solidum cibum: hec nāq; impotentibus quibusq; ac simplicib⁹
sapiunt suauius z facilius adimplent.

promissio
christi

Sapientia

Quoniam ex euangelico statui promif
sionē seculi: nauiculam petri licet multipliciter quassatam:
nequaqm̄ deserere velle vsquequaq;. Ideo secundum diuer
sa tempora ad colendam vineam meam operarios destinavi:
eiq; salutis eterne remedia contuli: ac sepius collata renoua
re non omisi: sed ab inicio pernationes sanctas in animas
sanctas me transfundo: amicos dei ac prophetas constituo:

76
quāobrem ⁊ in p̄senti: nūc q̄q; pietatis q̄dam opa. ac dīlctionis
cōsuetā satis exercitia: q̄bus a multis diuersoz graduū ac statu
um hoībus despōsationis huius et̄na salus diuersimode cōpti
cipari possit tibi indicabo. Simulq; qualif̄ amor meus iugit̄ re
nouari valeat demōstrabo. Adiciens hoc nihilomin⁹ q; hī qui
eiusdē sapie doctrine sup̄ firmā petrā catholice ⁊ apostolice ve
ritatis fundate extiterint deuote imitatores: b̄ndictionis quoq;
īpius q̄ per semen fidelis abrahe repromissa ē in x̄po iesu: erūt
in sempiternum heredes.

Hic ut quicūq; desiderat et̄ne sapie amabilis fieri discipu
lus cuiuscūq; cōditiōis sit vel status aut sexus seu ordīs:
aut religiōis: debet diligēt ea seruare q̄ sequunt̄: q̄ sic sūt tēpe
rata: vt nihil difficultatis ip̄ortēt: ⁊ q̄libet possit ea facere sine o
ni p̄iudicio sue p̄fessiōis ⁊ status. Si q̄dem dīna sapia nō intēdit
per ista statuere aliquā obligatiōē vel p̄fessiōē: aut etiā astric
tiōē qualēcūq;: s; solū q̄ndā nouā dormitātis deuotiōis spon
taneā excitatiōē. In qua q̄ se excitare voluerit: b̄n̄ facit ⁊ lau
dabilif̄. Qui aut̄ hoc nō facit p̄ t̄to nō peccat nec delinq̄t. Ante
oīa igif̄ q̄libet sapie discipulus debet amorē carnalē si habet re
linq̄re: ⁊ ip̄am p̄clarā eternāq; sapiam diuinā in sp̄sām sibi af
sumere ⁊ amicā. Quod si fortassis quispiā adeo ligat⁹ eēt p̄ amo
rē aliquē priuatū q; sibi p̄i tā subito vim īferre asperū iudicaret
eē ac nimis durū: saltē habeat bonū p̄positū: vt ab hoc amore
nociuo se velit abstrahere: cū adiutoriū diuinū occasiōe aliq̄ in
uēta sibi senserit efficacif̄ arrire. Vt aut̄ q̄ t̄reno amore ligati
nō sūt: s; alias desides hucusq; atq; tepidi atq; negligētes eius
in amore fuerūt: debēt hāc sp̄ualē sp̄sām q̄si de nouo despōsār
⁊ se in eius amore recentē inouare pio quodā deuotiōis affectu
Hoc aut̄ sic dicim⁹ eē faciendū: vt eidē cui p̄sus seruire solebant
tanq; d̄no p̄ timorē: sibi nūc piē studeāt placere ⁊ adherē tāq;
dulcissime sp̄ose p̄ sp̄ualē ⁊ itensū amorē sp̄ cogitātes excellētiā
⁊ pietatē hui⁹ diuissime sp̄ose: ⁊ q̄ b̄ti sūt illi q̄ ei⁹ amicitia ī hac
vita meruerit d̄corari. Et h̄ despōsatio vl̄ despōsatiōis antiq̄ ino
uatio prop̄ feruētiorē duotiōis excitatiōē debet fieri: nō solū
ab ītra in aīa: s; exteri⁹ licet occulte: p̄ aliq̄ signa puta p̄ tres pro
stratiōes: seipm̄ in eisdē t̄ate sp̄ose dādo: offerēdo ⁊ exhibēdo
⁊ arrā despōsatiōis ab ea petēdo s; aliquā nouā ḡzām ī signū
mutue dīlctionis ⁊ fidelitatis: quas neq; mors neq; vita neq; q̄
cūq; creatura in perpetuū debeat violare. Et quia plerūq; facta
plus mouent q̄ verba: factum quoddam notabile ac rarum:

exemplū

multūq; motiuum spectans ad propositum tibi reuelabo. **E**rat
 quidā iuuenis feruidus amator: qui amorem freno relicto spō
 sam hāc celestē diuinā scz sapientiā sibi ī amicā elegit: cupiēsq;
 uehementē dilectā hāc itimis viscerib⁹ cordis sui plenius incor
 pare: secretū locū petyt: z p amoris stupēda uehementia surgens
 z vestimēta sua a pte supiori corpis extrahēs arrepto ferro acu
 to sup nuda p̄cordia pectoris sui ī ea pte vbi cordis vitalis pul
 sus p̄cipue videt̄ vigere: p̄dictū ferrū carni sue īfixit taz valide:
 vt singulis ictib⁹ cruoz sanguineus erūpens seq̄ret̄ ictus ferien
 tis: z sanguis: vñ desup p̄cordys deorsū decurreret̄: dfluētes mi
 nutatim. **S**icq; tot acutas pūcturas: seuasq; fixuras hinc ide fe
 cit donec tandē h̄ mō nomē p̄clarū sue spōse: qd ē ihs: magnis
 z capitalibus lris sup latitudinē cordis sui exarauit. **C**ū aut̄ hec
 amoris vulnera recētia z sanguinolēta sibi nimiū dulcia in car
 ne liuida aliquādin cū multo amoris incēdio portasset: tandē
 post multos dies sanat⁹ clare z p̄fecte p̄dictū nomē caro illa in
 eodē loco integlit̄ c̄seruauit. **P**ost modū igit̄ cum hic diuinus
 amator quēlibet frēnū amatores sue spōse vanū nomē in veste
 seculari vt a nōnullis fieri solet: deferri videbat: ex intimis pre
 cordys ad dīnā spōfaz suā ouersus eiusq; amoris supercellētissi
 mas p̄rogatiuas cōmemorās: ipius nomē nō ī tabulis lapideis
 aut ī vestimētoz picturis rubrica vel atrimēto cōscriptis: s; in
 tabulis carnalibus cordis: atq; lris sāguineis: rosea vernatib⁹
 floratura c̄signatis: se gestare idebilit̄ ī suis p̄cordys gaudebat:
 fructū vō salutiferū dīni amoris in sibi crescere notabiliē sētiēs
 ex p̄ntia tāti noīs memoriā iugit̄ admonēt̄: cupiēsq; quoslibet
 deuotos diuino ī amore p̄ficere: suafit eis p̄inde h̄ noīs maiorē
 curā h̄re: nō quidē vt idipm facerēt z se piculo incōsulte cōmit
 terēt: neq; illud vllo mō imitare debere: qd sibi ex singulari do
 no datū fuit vtute diuina supare: s; q̄ illud nomē salutiferū q̄li
 tercūq; formatū vel cōscriptū secrete quidē z latent̄: aut ī veste
 aliq̄ vel alias ad libitū p̄ diuini amoris excitatiōe sp̄ deferrent.
Sane p̄dict⁹ adolescēs amādus memoratū op⁹ amoris iō fecit:
 vt quotiēscūq; cōtingeret nomē p̄dictuz sibi soli ac deo ibidem
 cognitū a se videri: totiēs c̄tiggeret pristinā amicitia rememora
 do q̄si recent̄ in corde suo renouari. **S**ilē hui⁹ q̄ntū ad inten
 tionē facti legim⁹ de symone sūmo sacerdote: q̄ amicitia quaz
 Judas machabeus frat̄ ei⁹ dudū cū romanis statuerat: q̄si iam
 iueteratā cū renouare vellet: clipeū aureū in signū illuc misit: z
 antiquā amicitia innouauit. **S**ed z ip̄e dñs in signum federis

77

hoibus arcu in nubib⁹ dedit. Sic et filij isrl' mto federe cu dno
 aqua effuderunt: et vel aras edificantes aut lapides ponentes res
 aliqs corpales statuerunt: vt p exteriora signa iterioz fragilis hu
 mana iuuaret memoria. **M**ulti quoqz facti noui testameti i
 trasactis an nos tpiibus p icitameto sue deuotionis picturas di
 uersas sibi fecerunt: qda ymagines vel cruces iuxta se habuerunt
 nonnulli et reliqas vl cetera filia apud se vt legit hui⁹ rei ca detu
 lerunt. **H**oc g vt pdictu e faciat scz de noie ihu q gram habuerit.
Anim⁹ quippe huan⁹ cito ac facillime a cepti labit: nisi frequent
 in ceptis renouet. **I**te eterne sapie deuoti cultores: ac discipuli
 possunt q volut quotidie horas subscriptas scz cursu breue eidē
 sapie legere. **V**y aut q legere nesciunt: vel legitime occupati sut:
 seu etiā q eas comutare cupiunt dicat loco eaz. vii. p^r nr. p septē
 cosuetis horis: p qlibet hora vnu. **D**ec aut det ee eoz intetio in
 his horis: vt dina sapia custodiat eoz corda et corpa: ne ab hoc
 mudo stultissimo: et modernis tpiibus vanitatib⁹ et malignitati
 bus pleno: irretiant: sz caute et sapient ambulado: a cuctis mal
 et periculis pseruent. **I**te in mesa post bndictione anqz icipi
 ant comedere dicat vnu p^r nr pro elemosina spuali his aiabus
 q maxime sut idigetes i purgatorio: attedentes qz periculosum
 sit g^ris elemosina comedere: et p cōtinua suffragia fidelit ea nō
 deseruire: qz piū sit i nullo se iuuare valētes: iuuare: et cū qnta
 nihilomin⁹ g^ritudine gaudeāt se i tāta miseria: vl minimā gut
 tā aut micā vna q cadit de mesa dnoz suoz pcipe p refrigerio
 qualicūqz. **E**t vt hoc quoqz exercitiū pietatis magis g^rtum ac
 psuasibile duotis mētib⁹ fiat: sciēdū q dū deuota qda approba
 te religiois psona simul cū ceteri qbusdā has oratioes faciēdas
 de nouo suscepissz: p^rcipue cum magna deuotioe erga pmissum
 de profundis p aiabus desolatis dicēdū flagraret: apparuerunt
 ei in quadaz visione aie multe: locis purgabilib⁹ deputate: q ex
 vili habitu et gestu miserabili quē preferebāt: suffragioz se bñfi
 cio idigere deflebāt: inē quas tñ singularit vna ad ipaz accessit
 et flebilē ab ea petyt: vt se pmitteret ee hūc medicū cui q^rtidie i
 mesa de pfundis pdictū p elemosina erat largitura. **E**x q visione
 postmodū seruētius erga hāc agebat elemosina spualē. **I**tem
 vnu p^r nr dulcissimo et salutifero nomini eterne sapie: qd ē ihu
 vt dñs et saluator nr oēs hos etne sapie discipulos: sanctamqz
 matrē ecclesiā saluet et custodiat a cuctis aduersis: et ab oim tue
 atur hostiū isidys. **S**ane ob reuerētiā tanti nois eidē pmittēdo
 vel et subiferēdo dicat hec vba. **B**ndictuz sit nomē dñi nr ihu

37

7

3. 7. 9. 10. 11. 12.

7

elatione sua spualis

7

Quinto Legit
hinc

xpi dei: et gloriose virginis marie matris eius in eternum et ultra. Amen
Et de hoc extat indulgentie. Ratio huius orationis de hoc nomine est: ut
ille dulcis ihesus qui per doloribus his ultimis temporibus de cordibus multorum
quantum ad deuotionis feruorem delectatur et extinguitur: et tam dānabili
ter iam pietus est: eo quod tam innumeri sunt qui que sua sunt querunt: et non qui
ihesu christi: ut inquit hoc mellifluum nomen aliquo modo reuiuifcat. et cor
dibus infidelium inculcet ac renouet: predictum fiat pietatis exerci
cium. Hanc nimirum pietationem ihesu a suis quondam dilectis ipsamet
diuina sapientia nonnullis in uisione apparere conuicta est uoce querulosa.

7. **Q**uarta prima die ab ecclesia instituta pro historia sapientie catanda
videlicet prima octidua mensis augusti: et ante uigilias natiuitatis quam
inchoat ad uespas antiphona **O** sapientia: et sequentibus diebus usque
ad noctem illam gloriosam: cum in hunc mundum patris genitura eterna
sapientia dignata est introire: fiat aliquis specialis memoria de ea in orationi
bus prefatis per antiphonam uel per collectam: uel orationem octiduanam. Si et
aliquis temporibus illis cum uacaret: missam prefatam de eterna sapientia cele
braret: gratum haberet.

8. **Q**uarta die discipulis et amatoribus sapientie tres
adhuc dies in anno debet esse precipue obseruabiles: ita ut quilibet
istarum trium dierum aliquod obsequium speciale faciat huic spose spirituali
1. **P**rima est dies circūcisionis domini. in hac enim die incipit annus: et per
consuetudinem quadam terrarum iueterata: hac die hi qui sibi uicem
in amicitia singulariter sunt iuncti: consueuerunt sibi mutuo stre
nas dare et bonum annum optare. Sic igitur sicut per executionem dormita
tis anime ad amorem diuinum: quilibet deuotus sapientie discipulus et ama
tor in hac die suam unicam ac dilectam spousam diuinam accedat: et bonum
annum per strenis sibi ipsi et omnibus ipsius discipulis et sancte matris ecclesie
fideliter deposcat: aliquam orationem speciale faciendo: uel etiam cui
hoc congruit cereum accessum in honorem illius qui eterna lux est ad alta
re: uel ante crucifixum offerendo uel procurando: in signum quod omnem
salutem suam fidelis discipulus in hoc instabili tempore recognoscit: et
uult se a sola spousa diuina haberi: et quod amor eius solius in corde
suo debeat ardere et lucere: et petat ut si hic amor fortassis aliquo
occasione extinctus est tam misericorditer reaccendant: ut de cetero
nunquam extinguat.

2. **S**ecunda dies est octidua in quinquagesima: quam di
es a plerisque appellat carnis priuuium: et hec ab hominibus mundi stultis ama
toribus celebris habetur: et cum uanitatibus supuacuis expenditur.
Tunc enim amici et sodales conuenire consueuerunt: et solacia mundana
ac peritura sibi inuicem facere. In signum ergo quod illa diuinissima
spousa suo discipulo det esse hoc totum quod est gaudium ac solacium et amo
ris in hoc mundo et futuro: id est pro exercitatione deuotionis tepidi

Strena. 7
anno 1500
1501

oratio

Coram
antiphona

cordis sui faciat sicut patet. **T**ercia vero est prima dies mensis
may: cum vernalis serenitas omnibus grata et desiderabilis incipit in
terre germinantibus pulchre apparere. Nam tunc consuetum est: et maxime in
partibus suevici terre almanie: quod adolescenter de nocte silvas petunt:
et arbores viriditate foliorum venustas percipiunt: et floribus ornatas
pre foribus locant: ubi putant se habere amicas in signum amicitie
et fidelitatis. Sic ergo ut ex iniquo principio conflatur sancta devotio: sic
et de prima die mensis augusti noscitur ab ecclesia factum esse: hoc quod ab
illis superuacue fit homini mortali: ab istis deuote fiat omnino conditori:
et tanto sollicitius: quanto hec diuinissima amica omnes mortales in
gratis precellere dubium non est. Unum illa die sue carissime spouse di
uine ad imitationem sue deuotionis lumen corporale offerant: vel ali
quam aliam orationem deuote dicant seipsum eidem affectuosius recom
mendando. **D**iscipulus quoque sapientie: summo cordis affectu honoran
da est illa mater summi regis eterne sapientie: quam eosdem tanquam filio proprio spi
rituales in speciales sibi vult assumere filios: et eorum curam gerere
materno cum affectu. Unum quilibet deuotus sapientie discipulus debet eam quod
tidie honorare cum salutatioe angelica. ix. vicibus dicta: unum aue
maria dicat cum genuflexione summo mane cum primo surgit de lecto:
omnia bona opera sua die illo facienda: regine celi ad manus deuote
porrigendo: ut cum tam reuerenda mater et dilecta mater ea presentauerit
suo filio regi summo grata et accepta fiat: ob reuerentiam sancte et tante
mediatricis: quam fortassis modica ac vilia minusque grata fierent
immediate presentata per manus peccatoris. Similiter in sero faciat post or
ationes orationes: cum iam immediate ad lectum est eundem: et ut eo securius
dormiat ab ea petat: ut quicquid illa die minus profectum est: per ipsam sup
pleat. quod male factum est: per ipsam pie relaxet: et quod bene factum est: per eam
conseruet et gratificet. Item. vii. aue maria dicant cordi genitricis
dulcissimo: omniumque peccatorum refugio pulcherrimo ac singularissimo:
ut ipsa illud suavissimum eterne sapientie trichinium: cunctarumque miseratio
num domini depositoryum superfluentissimum: misericorditer aperiat et incli
net ad huius sapientie filij sui discipulos in ultimo exitu spiritus sui: ut
eos tunc pie defendere et ad celi palatia perducere dignetur. **P**ostre
mo vero omni anno prima feria immediate sequente die altarum
pro eisdem videlicet harum orationum concipientibus defunctis et pro
ipsorum caris amicis missam dicant quam sunt sacerdotes vel offerant: aut
centum patrum nostrorum dicant quam sacerdotes non sunt. Subiungentes deuote pre
missis orationibus hanc supplicationem: ut deus et dominus noster per suam eternam
sapientiam misericorditer ecclesie sue dudum tribulate subueniat: et eam
ad pacem ponat et tranquillitatem. **C**onpendiosus autem predicta

7 recapitulātes sciendū: q̄ amatores seu cultores eſne ſapie ſc̄dm
premiſſa debēt carnalē ſeu t̄renū amorē: q̄ occasio ē multorum
maloz deſerere: ⁊ eternā ſapiam in ſp̄ſam ſp̄ūalē aſſumere: v̄l
deſp̄ſationē h̄ac dudū cōtractā nouo deuotiōis affcū renouā:
⁊ ad maiorē deuotiōis icitationē tres p̄ſtratiōes i loco orōnis
ſecreto facere: cū ſe in p̄ncipio ad h̄ offerūt. **I**te ⁊ p̄nt facere ea q̄
ſequunt: videlz quotidie dicere. vy. p̄z n̄r. p̄ ſeptē horis ſapie: p̄
q̄libet hora vnū. **I**te i mēſa añ ſumptionē cibi dicant vnuz i ele
moſinā ſp̄ūalē bis aiab⁹ que ſūt magis egētes i purgatorio. **I**te
nomini ihu dulciſſimo vnū cōtra ōne malū ⁊ infortuniū mētis
⁊ corpis eidē p̄mittēdo ſubiūgendo h̄ v̄ba. **B**ndictū ſit nomē
dñi n̄ri ihu xp̄i: ⁊ glorioſe virginis marie matris ei⁹ in eternuz
⁊ v̄ltra: ⁊ ſic erūt in vniuerſo. ix. p̄z n̄r. **E**t qui h̄nt gratiā p̄nt pro
incitatioē ⁊ ſigno diuini amoris nomē ihu ſecū occulte portar.
⁊ **D**ū at̄ q̄ ſciūt legē debēt dicere p̄ maiori deuotiōe curſū d̄ ſapi
entia: ⁊ inſmittere. vy. p̄z n̄r p̄dicta. **I**te b̄tē virgini cū p̄mo ſur
gūt dicāt vnū aue maria: vt ip̄a ſit bonoz ab ip̄is ea die factoz
p̄ntatrix: ⁊ i ſero vnū poſt oēs orōnes: videlicet cū ſint i p̄cictū
ſe deponēdi: vt ſit maloz cōmiſſoz ab ip̄is recōciliatrix. **I**tem
cordi ſuo miſericordiſſimo. vy. vt hoz oīz cōdiſcipuloz i mort̄
articulo ſit adiutrix: ⁊ h̄ ſil̄t erūt. ix. aue maria. **I**te debēt prima
dñica mēſis auguſti: dū icipit̄ hiſtoria de ſapia: ⁊ añ natale dñi
dū icipiūt ſolēpnes antiphone **D** ſapia ⁊c. aliqua orationem v̄l
memoriā ad libitū de ſapia facere. **I**te diē circūciſionis ⁊ dñicā
in q̄nq̄geſima: ⁊ primā diē may: debēt in ſpeciali obſeō habē
orationē faciēdo: vel cādelā accenſā offerēdo: vel p̄curādo q̄b⁹
hoc facere cōuenit. **E**t itē in p̄xima ſeria poſt diē aiarū p̄ oibus
bis eſne ſapie diſcipul̄ defūctis: ⁊ pro ip̄oz caris miſſā celebrār
vel offerre vel cētuz p̄z n̄r dicere: ſm q̄ tūc cōgruit ſtatui vniūſ
cuiuſq̄. **S**i v̄o eēt aliq̄ adeo debiles vel iſirmi: v̄l occupatio
nib⁹ licitis dediti: vt p̄ tpe a p̄dcis ip̄edirent: vel ſi eēt tā duri
cordis ⁊ ſecularis animi: q̄ pp̄t̄ eoz ignauiam neſcirēt ſingula
put ē dictū applicare. dicāt. ix. p̄z n̄r. cū totidē aue maria: ⁊ faci
unt ſuffragiū p̄dictū: ⁊ hoc faciāt illa intētiōe ip̄licite q̄ ⁊ ceteri
exp̄licite: ⁊ ſufficit. **S**i ēt aliq̄ eſſent q̄ p̄dicta aue maria vellent
cōmutare i totidē **S**alue regina: ⁊ illud p̄z n̄r q̄d in menſa ante
cibū p̄ aiabus dicēt in p̄ſalmū de p̄fundis: b̄n̄ facerēt ad honozē
ſapie eterne q̄ ē b̄ndicta in ſecula. **T**oro vt ad p̄poſituz nūc
paululū redeam⁹: cōſiderare libet q̄ hec mea inq̄t diuina ſapia:
p̄tilis doctrina ſimplicitate quidē ſmonis inculta: ſed reuera

Sig. d. d. d.

71
ōni fructu spūali opose fecūda : tibi erit deuotiōe p̄cipua suscipi
enda. Nā vt ipe cernis ⁊ experiri potes p̄ eā feruor deuotionis
accendit : cultus diuin⁹ ampliat : ⁊ p̄xim⁹ vtilit̄ edificat. Sed et
aiabus ī locis purgabilib⁹ degētib⁹ piū inde adiutoriū ofertur :
nulliq; nisi forte inuido detractori vel impio derogatori habentib⁹
itellctū exccatū ⁊ affectū iduratū : poterūt h̄ iusto exāmie
pbata displicere : ordine caritatis debito hic seruato. Exiñ p̄mo
deuotionē tibi haurias : deide p̄ximozū puideas aīazum saluti.
Fructus multiplex diuine benedictionis quem discipuli sapi
entie merentur accipere ex eius desponsatione.

Quam auroza finez daret : ⁊ tē
pus h̄ iocūdū votiuis cū gaudijs ⁊ festiuis laudibus in
h̄ dulcissime spōse diuine felici allocutiōe expēsuz finē
daret. Jam iāq; discipulus q̄ diuinis iteri vacauerat cōspectib⁹
ad exteriora opa laboriosa vocaret : somniūq; h̄ q̄etissime cōtē
platiōis ⁊ inēne suauitatis in frūpere obediētie stimulis vrgere
tur. Totus ad dilectā cōuersus : ⁊ ī amoris lacrimas resolutus :
in oscula scā ruēs : ei quā diligebat aīa eius p̄cordialissime vale
dixit : crebroq; brachijs amoris affectuosissime eā sibi sponsam
spūalē cōstrigens sustinuit : q̄si horā dimidiā : ⁊ talia int̄ q̄rulosa
valedictiōis v̄ba : lacrimosa voce subintulit dicēs. Nunc quoq;
fimo mihi ad te dirigit. **O** p̄cordialis amor cordis mei : cui soli
me totū cōmisi : cupiēs h̄ in euuz p̄petuari. H̄as tibi dilecte refe
ro pro his : alysq; inumeris b̄nificijs mihi a te grā sola collatis :
tibi laus ⁊ glā in scā. **T**e obsecro intimo cordis ignito d̄siderio
p̄ viscera miarū tuarū : ⁊ p̄ vtutē sanguis rosei : quē abūde ī tua
passione pro hūani generis redēptiōe sudisti : vt hos oēs qui te
eternā sapiam decreuerit mō p̄fato despōsare : teq; volūt colere
cū p̄missis oīonū deuotis exercitijs : seu etiā hec eadē fidelibus
studuerint cōicare : vt inq; hos oēs b̄ndictiōe salutari b̄ndicas
rex me⁹ ⁊ deus me⁹. **T**u nāq; es fruct⁹ ille b̄ndcūs olim mundo
repromissus : ī hoc singularit̄ puilegiatus : vt cuiūq; tu b̄ndixe
ris : sit ille b̄ndcūs. **B**ndic ḡ p̄ mi pueris istis : amatorib⁹ videlz
⁊ discipul⁹ tuis : b̄ndictiōe oīm patriarcharū ⁊ cūctoꝝ electozum
tuoz q̄ tibi ab inicio placuerūt vt eoz tandē felici numero cuz
gaudio aggregent. **I**nuoceſ queso nomē tuū amabile ⁊ glōsuz
sup eos : vt sit eis in p̄tectionē salutis in cūctis mundi h̄ varijs
vite piculis. **T**ua et̄na sapia eos in agēdis dirigat : āgelus pacis
ip̄sos custodiat : ⁊ p̄speritas aīe ⁊ corpis eis arrideat salutaris.

Da eis dñe locū pñie: vt p verā dñricōez ⁊ purā cōfessionē: atqz
satisfactionem pfectā: añ mortē suā ad te suū creatorē cōuertā
tur: tibiqz pfecte recōciliens: necnō ⁊ sacrosancti corpis tui per
ceptiōe p viatico ī extremis laborātes muniant. Ita vt neqz
subitanea ⁊ iprouisa ac idisposita morte poccupēt. Fac eis dñe
ppē nomē tuū gratiā hāc: vt sicut nunc p h̄ deuota ierucia tibi
famulant: sic ī hora extrema sue expirationis a te bñdicant: et
a tua dulcissima m̄re: matre inqz m̄re ad regna glōsa pducāt.
ybi in celesti patria sancta illa agmina beatorū spūum post pñt
incolatū miserie ab ybertate dom̄ dei feliciter deebriet: te regē
glōrie: dñm qz v̄tutū ī decore suo cōspiciētes ihm xpm dñm no
strū. Qui cū p̄re ⁊ spūscō viuūt ⁊ regnat: p oīa sc̄la sc̄lorū. Amen.

¶ Explicet horologium eterne sapientie.

Prologus cuiusdā fratris de viridivalle super cētūz medita tiones dominice passionis.

Unerabilis ille icarnate sapie discipul⁹ melodisoni illi⁹
sapialis horology artificiosissim⁹ fabricator: cētenos ar
ticulos seu centū meditatiōes circa passionē eiusdē cru
cifixe sapie meditādas: quarū ī plogo sui horology me
minit in suo vulgari suenico teutonico p ip̄is vt ait vulgari⁹
edoct⁹ diuinit⁹ deuotissime copulauit. Quas ego a deuoto q̄daz
sacerdote deuote rogar⁹ eiusdē sapie spū adiuuāte ī latinūz trās
fudi sermonē: eosdē mētis cōcept⁹ penit⁹ inuatos: alteri⁹ tātū
pprietate idiomatis exprimēdo. ¶ Premittit autē predict⁹ disci
pulus plogusculū hūc sequentē. ¶ Pro quo aduertēdū singulas
orōnes seu collectas totidē peticiūculas cōtinere: q̄t meditatio
nū articuli p̄cesserūt: ⁊ pleruqz singulas singulis r̄ndere articul
Quo fit: vt sicut ī ip̄o plogo d̄: cētū petitiōes cētū meditationū
articulos subsequantur.

¶ Item prologus:
Autorie passionis dñi n̄ri ihu xpi memoriam agere:
eiusqz multipharis dolorib⁹ vicissitudinaria ḡtitudine
p suo modulo cupiēs r̄ndere: sequētes cētū meditatio
nū articulos amarū mortis eius vestigia exp̄metes: cū (s̄script)